

přátelé internacionalistické komunistické skupiny

uvádí

LENINISMUS PROTI REVOLUCI

(První část)

Je to přesně sto let...

Po dvou a půl letech války a vyčerpání utrpením, kterého se jim dostává jako námezdním otrokům i jako potravě pro děla na nejrůznějších frontách kapitalistických jatek, se mezi proletáři jako lavina šíří hnutí kolektivních dezercí a sbratřování a stávek v týlu...

V únoru roku 1917 jsou především v Petrohradě organizovány povstalecké stávkové akce, proletariát povstává po celém Rusku, car je svržen...

Podvratné hnutí naší třídy zajde v tomto roce o hodně dál za prosté svržení buržoazní vlády: zaútočí na soukromý majetek, vypaluje kostely a ničí všemožné reprezentace autority státu...

Celý společenský pořádek, kapitalistické společenské a výrobní vztahy se přinejmenším otřásají v základech, natolik, že děsí všechny obdivovatele řádu v jakékoli reformované podobě...

1917 – 2017

Při příležitosti stého výročí „ruské revoluce“ si tuto historickou událost budou po svém připomínat všechny frakce mezinárodní buržoazie.

„Pravicoví“ kapitalisté budou projevovat „svaté zděšení“ nad „zvěrstvy“, které spáchali „bolševici“ (které nadále ztotožňují se skutečnými revolucionáři) a znovu odsoudí „nebezpečí“, „hrozbu“ komunismu...

„Levicoví“ kapitalisté budou opět oslavovat „revoluční režim“ (SSSR, Čínu, Kubu, Vietnam, Kambodžu, Nikaraguu...) a plést si vulgární přetřetí fasády kapitalismu, sérii reforem typu sociální demokracie (i když hlubších, než je zvykem), zkrátka úpravu buržoazního pořádku se skutečným revolučním procesem odstranění existujících společenských vztahů.

Tak se „pravicové“ i „levicové“ a dokonce i „ultra-levicové“ frakce kapitálu účastní tvorby všeobecného amalgámu, jehož cílem je označit „sovětskou zkušenost“ za „komunismus“, ačkoli se jednalo jen o jednu z forem správy kapitalistického výrobního způsobu...

Rusko ani Sovětský svaz nikdy nebyly socialistické či komunistické. Politika „komunistických stran“ kterékoli země na světě nikdy nebyla revoluční...

Což mistrovsky ukazuje text, který zde čtenářům v našem českém překladu předkládáme...

Druhou část tohoto textu máme v úmyslu zveřejnit v následujících měsících...

Doufáme, že poučení, která komunisté z minulých vln revolučního boje vyvozují, budou transformována v mocné programatické milníky povstání a revolucí, které přijdou...

★ Přátelé Internacionalistické komunistické skupiny
Březen 2017

Leninismus proti revoluci

První část

Sociální demokracie, leninismus, stalinismus

Kontrarevoluce

Rusko a Sovětský svaz nikdy nebyly socialistické. Politika žádné z „komunistických stran“ jakékoli země nikdy nebyla revoluční. Právě naopak. SSSR byl velký pracovní tábor a pól akumulace kapitálu, koncentrační tábor, jehož prvními obyvateli byli skuteční revolucionáři.¹ Ve jménu početných taktických změn se „komunistické strany“ celého světa vždycky stavěly proti proletářskému boji za revoluci. Pokud proletariát nemohly od toho cíle odvést a ideologicky zlikvidovat, neváhaly se aktivně zúčastnit represe kontrarevoluce, systematicky používat mučení a nechat mizet lidi, aby čelily těm, kteří bojovali za revoluci.²

Revolucionáři z celého světa po několik desetiletí odhalovali podstatu mýtu, který se vytvořil okolo ruského socialismu a stran řízených z Moskvy – skutečnost, že jde o síly mezinárodní kontrarevoluce. Ale tato kontrarevoluce posilovala a revolucionářů, kteří by do světa vykři-

---

¹ V době, kdy se hlásala teorie socialismu v jedné zemi, koloval mezi militanty tento příšerný vtíp: „Jasně, že existuje socialistická země. Je to země tvořená koncentračními tábory, v nichž jsou všichni vězni socialisti a komunisti.“

² Mnoho lidí, včetně skupin, které se označují za revoluční, si myslí, že systematické mizení revolučních militantů v Argentině a dalších zemích Jižní Ameriky je místní specialitou, novým fenoménem a plodem zlovolnosti vojenských představitelů těchto zemí. Odhaluje to jejich naprostou neznalost či zastírání historie třídního boje: aniž bychom museli zacházet do detailů o původu tohoto fenoménu, můžeme říci, že počátek fyzického mizení lidí jako centrální části státního teroru se časově shoduje s objevením se státu jako takového. A můžeme tvrdit, že bylo praktikováno po celé 20. století a stalinismus se konsolidoval právě prostřednictvím systematického uplatňování této metody nejen v Rusku a dalších sovětských republikách, ale i proti militantům považovaným za disidenty ve všech zemích světa. Pozvání militantů do Moskvy s sebou vždycky neslo možnost, že tam zmizí, a ani dnes ještě nejsou tato zmizení vyčíslena. To stejné platí i pro militanty, které stalinističtí agenti a „komunistická“ strana mučili a nechali zmizet ve španělsku mezi léty 1936 a 1939.

čeli pravdu, ubývalo, stejně jako ubývalo uší ochotných poslouchat skutečná fakta. Zároveň s rozšířením fyzické likvidace revolučních militantů (v Rusku, Španělsku, ale i v dalších zemích Evropy, Asie, Ameriky atd., kde je GPU označovala za cíle určené k likvidaci), přikryla realitu i obrovská vrstva ideologického cementu, která všechny, jež neuznávali „úspěchy socialismu“, nazývala agenty imperialismu. Gigantické čistky, které začaly v roce 1918 a které nabyly na intenzitě v letech 1920 a 1930, byly pro likvidaci revolucionářů a i samotné revoluce jako skutečné proletářské perspektivy rozhodující. Musíme upozornit na to, že tato verze „komunismu“ vyhovovala nejen těm, kteří ji vytvořili, moskevským a dalším marxistům-leninistům, ale také zbytku světové buržoazie, která se radovala z toho, že onen „komunismus“ či „socialismus“, kterého se tak obávala, se nakonec podobá spíše velké továrně, a co do schopnosti ukázat práci milionů lidských bytostí se ukázal jako velmi zdatný. V rámci tohoto „komunismu“ totiž nedošlo ke zpochybnění zboží, práce a ani státu! Marx byl překonan!

Navzdory rivalitě mezi jednotlivými imperiálními mocnostmi pokud jde o rozdělení světa a vlivu na masy, se světová buržoazie radovala z konstatování, že „komunisté“ už nepředstavují revoluční nebezpečí, neorganizují mezinárodní stávky, nechtějí zrušit peníze a stát, ale že se z nich stali racionální, demokratičtí, pokrokářští, possibilističtí³ a odborářští spolupracovníci, parlamentní kolegové..., s nimiž je možné nejen dorozumění v nejrůznějších otázkách společenského pokroku, ale s kterými je možné se také poradit a společně učinit rozhodnutí o tom, jak spravovat (a potlačovat) pracovní sílu.

Právě díky tomuto zmatení a systematickému spojování socialismu se Sovětským svazem, „komunismu“ s kontrarevoluční politikou takzvaných komunistických stran a s jednotnými, sjednocenými, lidovými a antiimperialistickými frontami, které tyto strany vytvářely s dalšími sociálně-demokratickými silami („socialisty“, „libertariány“, pokrokáři...) se kontrarevoluce udržela, rozvinula a rozšířila a rozčarování proletářských mas z „komunismu“ narostlo. Obrana komunistického programu jako praxe a jednajícího uvědomění byla vystavena pronásledování hodného inkvizice a byla zredukována na ty nejmenší, napůl tajné projevy, tak jako tomu bylo v prvních letech komunistického hnutí, kdy ho tvořily jen malé sekty militantů. Během celého 20. století si kontrarevoluce udržela svoji totalitární hegemonii, historii psali vítězové. Díky společnému úsilí vrcholných představitelů státu v SSSR a „organických intelektuálů“ mezinárodního kapitalismu se stal „reálný socialismus“, čili prostě totální negace socialismu jako takového (bez kapitálu, zboží, státu atd.), absolutní pravdou, jedinou „reálnou“ alternativou ke „kapitalismu“. Manévr, který měl jako „reálné“ prosadit to, co říkali ruští státníci o svém vlastním světě (a co se samozřejmě shodovalo se zájmy světové buržoazie), byl velkou reklamní kampaní obrovského rozsahu, která dosáhla naprostého úspěchu. To vše se stalo materialistickým, realistickým vysvětlením, až do té míry, že termín „reálný socialismus“ nakonec skousla i velká část těch, kteří jej kritizovali a kteří nakonec toto absurdní označení sami přijali. Profesoři marxistické politické ekonomie (sic), výrobci ideologií, především ve východní Evropě přednášeli, že: „*Ano, Marx opravdu tvrdil, že*

³ Possibilismus je pojmenování pro reformistický socialismus Paula Brousse v letech 1880 – 1900. Je znám též pod názvem „broussismus“. Jde o rozdělení dosažení konečného cíle na několik etap, aby se stal dosažitelným, možným. [Z francouzského possible – možný. Poznámka překladatele.]

v socialismu nebudou ani peníze, ani zboží, ani námezdní práce..., ale nyní, když socialismus existuje, vidíme, že se mýlil, že to vše „reálně“ existuje a bude existovat až do komunismu.“ Což není nic jiného než bludný kruh, který se stal vědeckým vysvětlením par excellence! Taková byla „realita“ socialismu pokud jde o ekonomickou politiku a vědu na celém světě! Dávno již tomu, co Marx odsoudil vědce ne jako ty, co hledají pravdu, ale jako ty, co hledají to, co posiluje sociální smír! Terorismus státu byl dotažen k dokonalosti prostřednictvím vlny všeobecné diskvalifikace těch, kteří mluvili o tom, že toto není socialismus, či těch, kteří si prostě mysleli, že zájmy lidstvo nejsou v protikladu k té či oné zemi, ale k celé zboží společnosti. Realismus státu lidstvo do této logiky uzavře: „*Pokud nesouhlasíte se socialismem, který v Rusku reálně existuje, s jakým socialismem v jaké zemi tedy souhlasíte?*“ Tak byl revoluční boj, který nevycházel ze „socialistické reality“, vypovězen do oblasti utopie.

Ale odkud se tato „Realita“ vzala? Jistě ne odtud, že byl Stalin malým hodným chóristou, předtím než se stal tím, čím se stal,..., ledaže by tato epizoda jeho života, která se zdá tak bezvýznamná, měla navzdory všemu jistý vliv, protože v celkové dogmatické ideologii rozvinuté stalinistickým státem, najdeme jisté stopy duchovnosti.⁴ Ve skutečnosti je dominantní ideologie kapitalismu židovsko-křesťanského původu (nebo přesněji židovsko-křesťansko-muslimská). I termíny, které se zdají být naprosto autentické, jsou čistými ideologickými produkty a obzvláště výtvoři monoteistické náboženské koncepce. Toto pojetí „reality“ tak, navzdory zdání, nevychází ze života a společenských vztahů té či oné země, ale je naopak termínem kultu vytvořeného teology. Stejně tak i „reálný socialismus“ se nezrodil ze společnosti, ale z idejí víry. Jak řekl Augustín García Calvo v rozhovor zveřejněném španělskou CNT v červnu 2006: „*Slovo ‘realita’ nepochází ze současného jazyka, je to slovo, které vyšlo ze škol, od ideologů, kteří jej vynášeli, aby ho používali pro Boha, který je přirozeně Realitou všech Realit. Poté měl tento původně akademický termín takový úspěch, že dnes najdeme lidi, kteří tvrdí, že tohle či ono je Reálné, že Reálné se děje toto či tamto, že taková je Realita, mladíku, a podobně věci, úplně všude (...) Realita se skládá z Idejí, které jsou zároveň vírou. Nesmíme dělat rozdíl mezi Ideami a Vírou. Ideje a Víra jsou nakonec to stejné.*“ Stejně jako boží realita nevychází ani stalinistická Realita z toho, co se skutečně děje, ale ze souboru dominantních idejí potvrzovaných celou vládnoucí třídou a z její hluboké víry, že svět nemůže vypadat jinak.

Socialismus, komunismus, společnost, kde neexistuje ani zboží, ani peníze, ani vykořisťování člověka člověkem... byla od té doby odsouzena do ranku „utopie“. Těch, kteří obhajovali společnost bez zboží a bez státu, nebylo málo, ale dělali to ve jménu... utopie. Vytvořili jistý druh požadavku utopie, který však ve své podstatě akceptoval onen mýtus, který ztotožňuje „reálný“ socialismus s gigantickými pracovními a koncentračními tábory zemí, které samy sebe prohlásily za „socialistické“. Některé skupiny hlásící se k anarchismu, které velmi zma-

---

⁴ V ní má původ například i samotná koncepce dokonalé leninistické strany, projevu zjeveného a nutně neomylného dogmatu. Sociálně demokratická koncepce strany, která žádá, aby strana nevycházela z proletariátu a jeho boje, ale z vědy a civilizace (což je společným názor Kautského, Lenina i Stalina atd.), je skutečně od základu náboženská. Ukážeme to i v druhé části tohoto textu, který zveřejníme v průběhu příštích měsíců.

teně kritizovaly některé aspekty stalinismu⁵ (pokud se rovnou nestaly jeho spoluviničky, tak jako španělská CNT ve 30. letech, jež zašla tak daleko, že oslavovala SSSR a samotného Stalina), ve skutečnosti přijaly mýtus socialistických zemí, za socialistické je označovaly a jako „komunistické“ popisovaly strany, které masakrovaly komunisty na celém světě. Ještě dnes najdeme mezi těmi, kteří se prohlašují za anarchisty, mnoho takových, kteří se zřekli označení komunisté či anarchokomunisté, a není jim hanba považovat za „komunistické“ strany státu a „reálného socialismu“, katany a kontrarevolucionáře. Svým způsobem tak přispívají k největší buržoazní lži 20. století, jež je stále aktuální: že komunismus je jeden velký koncentrační tábor. Ti, kteří to činí ve jménu anarchie, zrazují nejen celé generace anarchistů-komunistů, ale zároveň se jasně staví proti proletariátu, po bok všech států světa, na stranu světového státu a jeho potřeby očernit komunismus.

Stalinistická ideologická konstrukce, v pravém slova smyslu založená na údajných etapách a rozdílu mezi socialismem a komunismem, není v této mediální smrti důležitá. Monopolizace prostředků výroby veřejného mínění a aktivita stalinistické politické policie, která potlačovala skutečné revolucionáře a skutečné komunisty na celém světě, hrály daleko větší roli než stupidní, „marxistům určené“ výklady o tom, že je nutné dělat rozdíl mezi socialismem, kde ještě existují peníze, zboží a námezdní práce, a komunismem, kde tohle všechno už neexistuje.

A jakoby to nestačilo, začala v Rusku uprostřed 60. let krize kapitalistické akumulace nutit buržoazní frakce k tomu, aby bez váhání zpochybnily všechno, co marxismus-leninismus kodifikoval, aby se pokusily o další mediální operaci. Tak, uprostřed ekonomické a politické krize ruské buržoazie, zatímco se vnitřní rozpory ve vládnoucí třídě projevují skrze požadavky na reformy a finanční autonomii jednotlivých podniků, deklaruje Komunistická strana SSSR bez jakéhokoli studu, že socialismus je překonán a že nyní vstupujeme do plného komunismu..., ale samozřejmě s odvěkou, právě bankrotující, zbožní společností. Tak bylo přiznání kapitalistického charakteru ruské společnosti a sovětského impéria, jak jej předvídal Bordiga, odloženo ještě o několik let. Po pádu zdi padly i tyto mýty a masky, ale ono doznání bylo zastřeno novou velkou mediální operací, která nám měla prodat takzvanou „transformaci“ a dokonce „návrat ke kapitalismu“. Skutečná historie byla dobře ukryta. Pro světovou kontrarevoluci bylo ideologicky o dost výhodnější tvrdit, že se navracíme ke kapitalismu než přiznat, že socialismus ani komunismus nikdy neexistovaly.

---

⁵ Zatímco leví komunisté v procesu svého ustavování a rozchodu s oficiálními „komunistickými stranami“ vždycky kritizovali ekonomické základy stalinistické společnosti a odhalovali její kapitalistický charakter, většina skupin, které samy sebe prohlašovaly za anarchistické, nikdy ekonomické základy stalinistické společnosti nekritizovala a spokojila se, stejně jako další frakce sociální demokracie (včetně trockistů) s povrchní a politickou kritikou. Taková kritika, tak jak ji rozvinul např. Arthur Lehning v „Marxismus a anarchismus v ruské revoluci“, se omezila na odsouzení leninistické a stalinistické „diktaury“, poukazování na nedostatek demokracie a absenci lidských práv atd. Tato „anarchistická“ a/nebo „socialistická“ kritika akceptuje jako komunistické to, co je ve skutečnosti kapitalistické.

Trockisté to spolklí i s navijákem a nikdy neodsoudili skutečnou kapitalistickou povahu SSSR, nikdy jasně neřekli, že státní vlastnictví neruší soukromý charakter vlastnictví jako takového, nikdy neodhalili samotné kořeny stalinismu.⁶

Teorie deformovaného či degenerovaného dělnického státu a výzvy k výhradně politické revoluci udělaly z trockistů všech druhů a poddruhů jasné komplice stalinismu: protože popírají nutnost společenské revoluce. Kritika byrokracie, korupce, „degenerace socialismu“ odpovídají, tak jako v jakékoli jiné zemi, nikoli proletářské kritice ruského kapitalismu, ale sérii vyřizování si účtů v rámci vládnoucí třídy. Nesnaží se zpochybnit společenský systém jako celek, ale zůstávají na poli politické správy společnosti.

Jedním z největších projevů kontrarevoluce byla válka, kterou buržoazie nazývá „druhou světovou válkou“. A projevuje se to ve všech aspektech. Válka dokončí fyzickou destrukci proletariátu, který se předtím kontrarevoluci povedlo zlikvidovat politicky a ideologicky: miliony proletářů bojovaly za sociální revoluci v letech 1917, 1918, 1919;... o dvacet let později už z toho všeho nezbyvá nic. Skutečně revoluční skupiny nebyly nikdy v historii tak izolovány – je to „půlnoc uprostřed století“⁷. Světový proletariát byl, až na několik vzácných a krátkodechých výjimek, redukován na obrovskou masu produkující a reprodukcující světový kapitál, masu, která se mobilizuje jako národ, aby bránila své vlastní vykořisťování. Socialismus jednoho národa, národní socialismus, demokracie, lidová fronta, fronta národního osvobození, to vše jsou jen různé struktury a prapory s podobnými cíly⁸: hodně pracovat pro vlast a tak připravovat válku. Tahle velká fraška měla ve skutečnosti za úkol zavržit podrobení proletariátu, aby se stal komplicem svého vykořisťování, aby se z něj stal ruský národ, americký národ, francouzský národ, německý národ..., potrava pro děla světového imperia- lismu.

Jako třetíčkou na dortu vytvoří tento svět jednotného myšlení a zevšeobecněné války hrozného, absolutního a záhadného nepřítele, který ospravedlní všechno barbarství západní civilizace, křesťanství a demokracie. Tak fašisté a nacisté prohráli válku, zatajila buržoazie, která s jedněmi i druhými před válkou flirtovala a uzavírala dohody, původ těchto stran (ve skutečnosti různých variant sociální demokracie a verzí národního socialismu) a definovala je jako absolutního nepřítele.

Fašistická a nacistická zvěrstva musela být znovu definována nejen jako horší než jakákoli jiná krutost, ale navíc jako hrůza sama o sobě, hrůza, kterou je zakázáno s čímkoli srovnávat. Bylo nutné zamlčet desítky milionů mrtvých ze stalinistických koncentračních táborů, z Hirošimy a Nagasaki, z Drážďan, z masakrů v Řecku, ze spojeneckých koncentračních tábo-

---

⁶ S výjimkou Munise a Natalie Sedové (poslední Trockého přítelkyně), kteří odmítli tuto verzi historie a rozešli se s trockistickými organizacemi.

⁷ S odvoláním na román Victora Serge „Půlnoc vprospěch století“, který se zabývá čistkami stalinistické éry.

⁸ Zde zmiňujeme demokracii tak, jak je chápána v obvyklém slova smyslu, tedy prostě jako formu organizace buržoazní moci. Jak už jsme napsali několikrát, demokracie je víc než to: je to samotná podstata kapitálu, produkt zevšeobecnění zbožní společnosti. V tomto širším smyslu jsou všechny prapory a struktury (včetně fašismu, stalinismu, lidové fronty atd.) formálním vyjádřením demokracie.

rů. Šlo to až tak daleko, že byly vymyšleny nové termíny, procedury, zákony a zákazy, aby nemohl být termín „genocida“ napříště používán pro popis toho, čeho se dopustily křížové výpravy či inkvizice, pro to, co bylo spácháno proti americkým indiánům, proti černým obyvatelům Afriky, pro to, co udělaly atomové bomby shozené na Japonsko, pro to, co se dělo v belgickém Kongu, v leninisticko-stalinistických koncentračních táborech. „Genocida“ byla to, co spáchal tento absolutní nepřítel.

Světový proletariát, poražený a ponížený, tudíž musel pokleknout před demokratickým totalitarismem, kterému požehnali všichni včetně takzvaných komunistů. Strašák (a podvod!) fašismu a nacismu tak posloužil k legitimaci demokratického fundamentalismu. Komunismus, který se vynořil a rozvinul v naprostém antagonismu k demokracii, kterou vždycky, a právem, definoval jako diktaturu buržoazie, jako diktaturu, kterou je třeba zničit, byl totálně zmasakrován těmi, kteří se v jeho jménu, sklonili před demokratickým křížovým tažením.

Dohody uzavřené v Jaltě a další kapitalistické radovánky, které jim předcházely a které po nich následovaly, radovánky, během nichž se nejmocnější představitelé tohoto světa tak rádi líbají, kanonizovaly tyto hodnoty. Zotročené lidstvo bylo odsouzeno podříditi se těm, kteří opakovali onu známou Churchillovu frázi o tom, že demokracie je nejlepší ze všech špatných systémů. Totalitarismus menšího zla se stal všemocným a jakákoli kritika se musí napříště dát shrnout do věčné formule: „Jediné, na co si můžeme stěžovat je nedostatek demokracie“. Demokratický fundamentalismus zvítězil!

Síly, které umožnily tuto likvidaci

Kde se ale všechny tyhle sračky vzaly? Jak byla zlikvidována sociální revoluce, které se od Mexika po Rusko a od Německa po Španělsko, bála celá světová buržoazie? Jak byla zničena historická síla proletariátu, která se postavila proti světové diktatuře demokracie a kapitálu? Jak a na jakých základech mohla buržoazie reorganizovat své světové třídní panství?

Byla to vojenská porážka? Určitě ne! Proletáři zničili armády a vojenské mocnosti, ale přes své vítězství zůstali vězni jedné strany a jedné koncepce, která je dovedla nikoli ke zničení kapitalismu, ale k jeho obraně, nikoli ke zničení námezdní práce, ale k jejímu rozvoji. Tou stranou byla sociální demokracie v různých verzích a různých formálních organizacích, a to obzvláště leninistických.

Jak už jsme v našich textech napsali mnohokrát, sociální demokracie je specifická buržoazní strana pro proletáře, tj. strana, která ve jménu socialismu, komunismu, anarchie, revolučního socialismu, anarchokomunismu atd. volá po rozvoji kapitalismu a namlouvá nám, že buržoazní panství je pro proletáře něčím pozitivním. Sociální demokracie proto prezentuje diktaturu buržoazie, demokracii, jako krok směrem k socialismu a ekonomický rozvoj kapitalismu nám servíruje jako nedílnou součást cesty k tomuto socialismu. V každém velkém revolučním procesu 20. století, v Mexiku, v Rusku, v Německu, ve Španělsku... byla revoluce zlikvidována stejným způsobem: síla proletariátu ozbrojeného a triumfujícího, ale vedeného historickou sociální demokracií, byla dána do služby námezdní práce, rozvoje kapitálu.

Fridrich Ebert prohlásil v den, kdy se stal německým prezidentem (9. listopadu 1918!), že revoluce byla dovršena a že nyní je nutné rozvíjet kapitál: „Od této chvíle musíme mírově rozvíjet kapitál, protože jen kapitál dohnaný na hranice svého rozvoje, může být zespolečňován“. To shrnuje celý program sociální demokracie: Jde tu nejen o heslo „Ať žije kapitál“ ale také o ideu, že „socialismus je přerozdělení plodů kapitalistického pokroku“. Mezi kapitalismem a zespolečňováním neexistuje žádná roztržka.

To je téměř doslova to, co obhajoval Lenin, když se dostal k moci: „(...) *státní kapitalismus bude ve srovnání s nynějším stavem věcí v naší sovětské republice krokem vpřed. Jestliže u nás zavedeme státní kapitalismus například během šesti měsíců, bude to obrovský úspěch a nejjistější záruka, že o rok později bude v naší zemi pevný a nepřemožitelný socialismus. (...) Státní kapitalismus bude obrovským krokem kupředu i když jej zaplatíme draž než dnes. (...) Státní kapitalismus je z ekonomického hlediska mnohem výše než naše současná ekonomika (...). Dokud si „rozkvět“ revoluce v Německu dává na čas, je naší povinností učit se od německého státního kapitalismu.*“⁹

O rok později, když byl proletariát v celém Rusku potlačován (krvavé represe proti zemědělskému proletariátu, stávky v Petrohradě, povstání v Kronštatu), Lenin trval na své „taktice“¹⁰ rozvoje kapitalismu za každou cenu a zdůrazňoval, že se není čeho bát: „*Směnu je*

⁹ Lenin: O infantilismu „levice“ a maloburžoazních idejích.

¹⁰ Sociální demokracie se vymlouvá na to, že se vždy jedná o taktiku, ale aktivní příspěvek leninismu k rozvoji kapitalismu je v praxi hluboce strategický.

nutné rozvíjet všemi prostředky a za každou cenu, bez toho, abychom se báli kapitalismu. (...) Může to vypadat paradoxně: soukromý kapitalismus v roli pomocníka socialismu? Ale není na tom nic rozporuplného, je to nepopiratelný ekonomický fakt. Protože naše země je zemí drobných rolníků, obzvláště dezorganizované dopravy, právě vyvázla z války a blokády a je politicky řízena proletariátem, který drží v rukou dopravu a velký průmysl, nevyhnutelně z toho vyplývá, že v této chvíli má místní směna prvořadou důležitost a že soukromý kapitalismus (a tím spíše i státní kapitalismus) může být využit jako pomoc pro nástup socialismu.“¹¹

V roce 1936 a v následujících letech nastolí španělská CNT ve jménu antifašismu a lidové antifašistické fronty stejnou politiku opuštění revoluce a rozvoje kapitalismu. Zřeknutí se boje proti státu a svou účast ve vládě ospravedlňovala CNT nutností vést válku proti fašismu, ale především tím, že je třeba pracovat víc a přeorganizovat výrobu.

Lidová fronta a odbory založily svoji konstruktivní strategii na práci. Ve všech případech zlikvidovaly ve jménu revoluce a budoucího socialismu každou autonomní organizaci proletářů, reorganizovaly represivní síly a daly všechnu sílu proletariátu do služeb výroby. Oslava těžkého průmyslu a výrobních snah státu, apologie práce, represe proti těm skupinám proletářů, které bojovaly proti vykořisťování (i v zemědělství a kolektivizovaném průmyslu), taylorismus a stachanovismus, státní odborářství, pracovní tábory a brutální nárůst míry vykořisťování byly společnými jmenovateli kontrarevolučního procesu řízeného těmi, kteří se nazývali komunisty, socialisty, anarchisty...

Klíčem ke kontrarevoluci je přesně tento typ strany a programu, který vede proletariát k obraně kapitalismu a snaží se ho disciplinovat prostřednictvím práce. Když socialistická ideologická síla vychvaluje menší zlo a volá, explicitně či nikoli, po rozvoji kapitalismu, je to vždy ve jménu lepší a socialistické budoucnosti. Výzvy k tomu, abychom pracovali víc, jsou všechny bez rozdílu voláním po rozvíjení kapitalismu! Síla a energie proletářů se tak rozplyne v práci, na frontě výroby a/nebo na válečné frontě.

Ekonomicko-sociální program sociální demokracie všeobecně, a Leninův program zvláště, tudíž sestává z rozvoje kapitálu, z podpory toho, čemu říkají monopolistický státní kapitalismus, což lze v kostce vyjádřit jako zestátnění soukromého vlastnictví prostřednictvím čistě právní změny. Revoluce se pro ně dá shrnout jako politika, jako změna (násilná či nikoli) vedení státu. Je důležité brát tento fakt v úvahu, protože je to právě leninistická koncepce, která bude skutečně uvedena do praxe v ekonomické a sociální politice bolševiků jak uvnitř, tak i vně SSSR. „Uvidíte, že státně monopolistický kapitalismus ve státě opravdu revolučně demokratickém nevyhnutelně, nutně znamená krok, ba kroky k socialismu! (...) Neboť socialismus není nic jiného než nejbližší krok kupředu od státně kapitalistického monopolu. Nebo jinými slovy: socialismus není nic jiného než státně kapitalistický monopol, jenž byl přeměněn, aby sloužil všemu lidu, a proto přestal být kapitalistickým monopolem.“¹²

---

¹¹ Lenin: O daních v naturáliích (1921).

¹² Lenin: Hrozící katastrofa a jak jí čelit (říjen 1917).

Jak je vidět, diktatura proletariátu není formulována jako zničení všech společenských vztahů, ale naopak jako kontrola kapitálu, která se, podle některých sociálních demokratů včetně Lenina, stane „socialismem“¹³ Jak jsme se tu vzdělili Marxovi, který vždycky odsuzoval iluzi, že by nějaká politická moc či vláda mohla kontrolovat kapitál! To, co se tady nazývá „revolucí“ je ve skutečnosti výhradně politická změna podšitá ekonomicko-sociálním reformismem.¹⁴ Kapitál není zničen, je to stát, kontrolovaný těmi, kteří převzali moc, kdo si kapitál přivlastní a „řídí ho“¹⁵ jako v každé „buržoazní“ revoluci. A jako v každé buržoazní „revoluci“ je tu prioritou nechat proletariát pracovat co nejvíc. Proto Lenin podporoval, dávno před tím než se dostal k moci, ta nejradikálnější opatření včetně nucených prací. Opatření, která se později zhmotní v pracovní tábory, a která se později stanou mezinárodním modelem napodobeným nacisty.

Navzdory zdání není vůbec přehnané si myslet, že tento ekonomický systém založený na táborech nucených prací byl pro stalinismus a z velké části i pro trockismus synonymem „socialismu“ (či „dělnického státu“). Pro Lenina se nejednalo pouze o „velký krok“ směrem k socialismu, ale navíc i o garanci, že nedojde k návratu zpět. *„Všeobecná pracovní povinnost, zaváděná, regulovaná a usměrňovaná sověty dělnických, vojenských a rolnických zástupců, to ještě není socialismus, ale není to již kapitalismus. Je to ohromný krok k socialismu, takový krok, že kdyby byla dodržena naprostá demokratičnost, nebylo by již možné bez neslýchaného násilí na masách jít od takového kroku zpátky, ke kapitalismu.“*¹⁶

V tomto smyslu představuje marxismus leninismus paradigma. Ne že by byl vzhledem k historické kontinuitě sociální demokracie „originální“ – celý jeho program je sociálně demokratický – ale proto, že v okamžiku, kdy byla sociální demokracie opět zpochybňována na celém světě, jí dal příležitost, aby znovu povstala jako nově povzbuzená síla a v této nové formě se prosadila na celé planetě. Právě tím, že se zdál být v opozici proti sociální demokracii a tím, že se hlásil ke „komunismu“, vil marxismus leninismus novou krev onomu starému rozkládajícímu se programu.

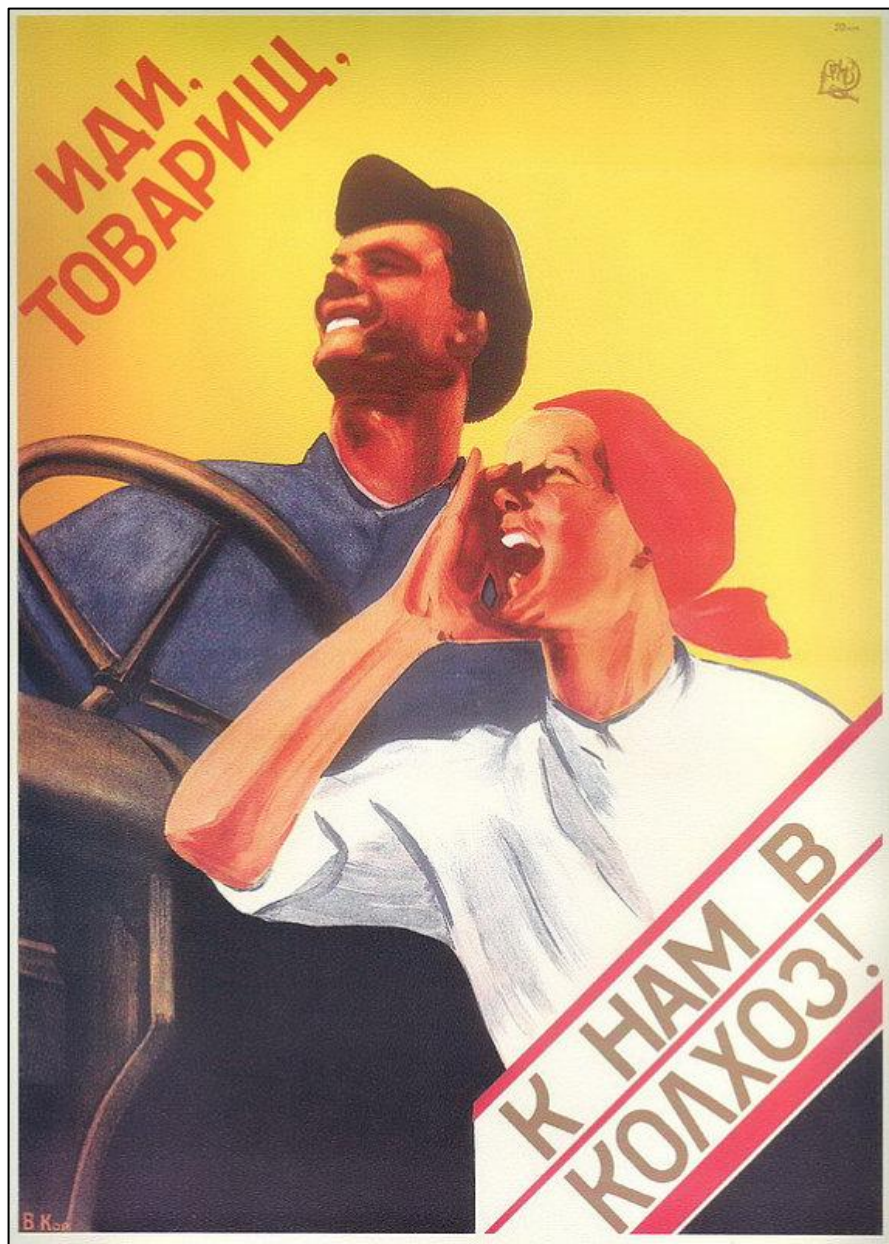
---

¹³ Z našeho pohledu je jasné, že politická změna neobnáší revoluci a je tudíž naprosto absurdní, vzhledem k tomu, že se nejednalo o diktaturu proti kapitálu (tj. že nedošlo ke zničení buržoazních společenských vztahů), mluvit v případě Ruska o „diktatuře proletariátu“. Diktatura proletariátu je právě onen proces destrukce jak na ekonomické tak i na společenské úrovni kapitálu.

¹⁴ Slovo revoluce tu dáváme do uvozovek, protože tyto „revoluce“ jsou pravým opakem toho, co my revolucionáři pod tímto termínem rozumíme. V případě sociální demokracie se jedná o změnu politické moci, po níž následuje série reforem, jejichž cílem je udržet starý společenský systém, tak jak se to stalo v tzv. „francouzské revoluci“ a v poslední instanci i v případě „ruské revoluce“. Ve všech těchto případech šlo o likvidaci revoluce, o kontrarevoluci.

¹⁵ Tento domyšlivý úmysl „řídít kapitál“ je vysoce relativní. Dynamika kapitálu s sebou nese fakt, že jej nelze řídit aneb, jinak řečeno, ti kteří vypadají, jako že řídí kapitál, jsou ve skutečnosti řízeni kapitálem.

¹⁶ Lenin: Hrozící katastrofa a jak jí čelit (říjen 1917).

Charakteristika sociální demokracie a její opozice vůči komunismu

Jak jsme již při různých příležitostech řekli, sociální demokracie nikdy nebyla stranou proletariátu. Je to buržoazní strana „pro“ proletariát, tedy pro kontrolování proletariátu.¹⁷

Společenským projektem každé buržoazní strany je rozvíjet kapitál a tedy práci. Jediným specifikem sociální demokracie je to, že se obrací obzvláště k té třídě, v jejímž objektivním zájmu je tuto společnost zničit, a namlouvá jí, že je to i cílem této strany. Avšak taková prohlášení jsou od začátku do konce jen udičkou, která straně umožňuje co nejlépe plnit svou funkci kontrolovat proletariát, podrobit ho práci a rozvíjet kapitál.

Následkem toho, a v opozici ke komunismu, se sociální demokracie nikdy nevymezuje *proti* kapitalismu, ale vyslovuje se *pro* jeho rozvoj, *pro* pokrok v jehož rámci prý reprezentuje „faktor práce“. Nestaví se proti demokratické diktatuře buržoazie, ale bere se za její vylepšení. Její program je, ve jménu sociální rovnosti, uskutečněním demokracie, o čemž svědčí i její jméno. Jejím cílem je demokratizovat sociální požadavky, jinak řečeno měnit proletářské požadavky na demokratické reformy. Jak napsal Marx, její funkcí je opilovávat drápy programu „sociální strany“, tupit ostří jeho revolučních ruptur a demokratizovat jej.

Proto jsou základními strukturami této strany odbory a parlament čili hlavní orgány státu pro politickou/společenskou kontrolu, orgány, jejichž úkolem je přeměnit proletářské požadavky na ekonomické či politické reformy. Odtud pochází fakt, že sociální demokracie systematicky ztotožňuje požadavek s reformou, ačkoli jsou navzájem tak protikladné, jako jsou protikladné zájmy tříd, které představují. Požadavek vyjadřuje proletářské potřeby, zatímco reforma vytváří to, co mohou kapitalismus či stát udělat, či to, co tvrdí, že mohou udělat, aby tuto potřebu utlumili, a zatím ji odvedli jiným směrem nebo ji omezili na potřeby valorizace kapitálu.

Abychom to shrnuli: funkcí těchto aparátů buržoazního státu, parlamentu a odborů, o nichž sociální demokracie tvrdí, že je využívá k našemu prospěchu, vždycky bylo proměnit proletářský požadavek, který se prosazuje prostřednictvím přímé akce proti kapitálu, na odborářskou či politickou reformu (parlamentní zákonodárství), kterou buržoazní stát připustí – ať už si je či není tohoto procesu vědom – se společenským cílem zabránit tomu, aby tato akce zpochybnila podstatu kapitálu a státu.

Demokratizace, pokrok, rozvoj nereprezentují pro sociální demokracii pouze pozitivní vlastnosti kapitálu, z nichž bude mít prospěch každý. Jsou dokonce samotným cílem jejího snažení. Což mimochodem představuje další z jejích velkých pastí, protože v této společnosti nemůže být pokrok ničím jiným, než pokrokem kapitálu, rozvojem vykořisťo-

---

¹⁷ V následující pasáži nemyslíme sociální demokracii tu či onu formální stranu. Charakterizujeme ji, podle její historické praxe, jako celek sil kapitalistické integrace specificky určené k zařazení proletariátu do jeho rámce. Tato skutečná historická strana kapitálu pro proletáře zahrnuje, jak jsme často upozorňovali, síly, které se samy označují různě: jako socialisté, anarchisté, komunisté, marxisté-leninisté, trockisté, bolševici, leninisté, maoisté, guevaristé, castristé, radovci...

vání. Stačí si vzpomenout na válku, která je nepopíratelně spojená s celou historií kapitalistického pokroku, a která právě pro lidské bytosti vůbec žádný pokrok neznamená! Buržoazním demokratickým úkolem nemůže být nic jiného než rozvoj výrobních sil kapitálu. Prezentovat svůj vlastní pokrok jako pokrok sám o sobě, svůj vlastní rozvoj jako rozvoj lidstva, to je nezbytná podmínka k tomu, aby mohla jakákoli strana dominantní třídy upevnit své panství.

Jelikož je sociální demokracie strana vládnoucí třídy pro vykořisťované, demokratická strana pro integraci společenských požadavků, je jen logické, že jejím cílem je také permanentní překrucování programu revoluce, komunistického programu. Za tímto účelem má sociální demokracie, všude na světě a ve všech historických epochách, ve svém středu, po boku otevřeně demokratických frakcí stavicích se proti revoluci, také frakce, které ve jménu revoluce předkládají soubor demokratických reforem. Ačkoli jejich společným cílem je vždycky rozvoj kapitálu „ke zlepšení situace pracující třídy“, ti první jsou prostě parlamentaristé a gradualisté, ti druzí se, zatímco mluví o revoluci, snaží získat moc a používat násilí na politické rovině – což v realitě odpovídá vnitřním bojům o politickou moc – ale jejich „revoluce“ není ničím jiným než množinou reforem – zpravidla zestátnění, znárodnění, kolektivizace, socializace, komunizace¹⁸, které by měly zlepšit situaci proletariátu. Na rozdíl od komunismu, který představuje rozchod s etablovaným společenským řádem, naprosté zničení kapitalismu a tedy všech společenských vztahů buržoazní výroby, pokládá tento „revoluční“ projekt reformu za celkové vylepšení společenské stavby, vylepšení které se obecně omezuje na sektor distribuce, přerozdělování. Ona past spočívá v tom nazývat tento radikální reformismus revolucí, aby bylo možné odvést revoluční hněv proletariátu směrem k reformismu.

Sociální demokracie v žádném případě nezastupuje zájmy proletariátu proti kapitálu, ale, jak ostatně sama říká, zájmy práce v lůně kapitalismu. Prezentovat protiklad buržoazie a proletariát jako synonymum páru kapitál/práce a definovat se jako obhájce pólu „práce“ znamená padnout do její léčky. Sociální demokracie je stranou práce a my tuto její zásluhu rádi přiznáme.¹⁹ Toto zmatení se vyskytuje zcela běžně a to i v těch sektorech proletariátu, které se prohlašují za pokračovatele komunistické levice. To, co je v protikladu ke kapitálu, není práce, ale pracující, a ten není v protikladu ke kapitálu jako pracující, ale jako lidská bytost. Práce není v rozporu s kapitálem, je jeho podstatou; práce je samotnou substancí kapitalizujícího se kapitálu. V protikladu proletariát/buržoazie je práce a potřeba pracovat čím dál víc nutně na straně kapitálu proti lidským bytostem. Pracující se nestaví proti kapitálu, naopak mu dodává život, když se vzdává toho svého, aby zajistil existenci této bytosti, jež ho vysává. Jako pracující nežije jako lidská bytost, vzdává se svého lidství. To, co žije jakožto pracující, není jeho vlastní život. Život je mimo práci, práce je jen prostředkem. Jako pracující představuje život

---

¹⁸ Nejmodernější postmoderní sociální demokraté udělali módu z radikálnějšího slova „komunizace“, aby nahradili jiné, už opotřebované termíny. Ale v jejich teorii stejně jako v teorii jejich kolegů se nikdy jasně neobjeví to, jak dosáhnout komunismu bez zničení kapitalismu a bez revoluční diktatury, která v sobě toto zničení nese.

¹⁹ Viz náš text Buď práci čest, Komunismus č.1, únor 2007.

kapitálu, je kapitálem, který se reprodukuje. Kapitál je ve skutečnosti také akumulovaná práce a ve výrobním procesu zahrnuje i živou práci. A dále, jestliže z pohledu pracovního procesu práce vypadá jako aktivní subjekt tohoto procesu, který transformuje výrobní prostředky (suroviny atd.), z pohledu procesu valorizace je to mrtvá práce, která řídí živou práci. Proto je každá otevřená apologie práce nutně nevyčtenou chválou kapitálu a zařazení práce v kapitálu. Proto je v zevšeobecněné zboží společnosti jakákoliv otevřená oslava práce skrytou apologií třídního vykořisťování! Vzpomeňme si na historii leninismu a marxismu-leninismu v Rusku, Číně, na Kubě, v Albánii a v zemích východní Evropy, ve Vietnamu, Laosu, Kambodži, v Koreji,... a v zemích, kde marxisté-leninisté „kriticky“ podporovali různé „lidové“, „anti-imperialistické“ či „pokrokové“ fronty, vlády a státy...!

Programatický antagonismus mezi komunismem a sociální demokracií je zde vidět nejjasněji: zatímco komunismus bojuje za odstranění systému námezdní práce, což je rozhodujícím moment v procesu vedoucím k odstranění práce jako takové, sociální demokracie je stranou práce, stranou zevšeobecnění práce. Proto se komunismus jako sociální hnutí znovu rodí v každém boji proti vykořisťování a útlaku, když vyjadřuje proletářskou opozici vůči všemu pokroku ve valorizaci a industrializaci samotné a odpor proti jakémukoli navýšení pracovní doby či intenzity práce. Sociální demokracie je naopak stranou velkého průmyslu, masové práce, velkých masových hnutí ve prospěch práce, výzev k dobrovolné práci, k socialistické soutěži v práci, ke komunistickým sobotám, je stranou pracovních táborů, koncentračních táborů...

Lenin ve „Velké iniciativě“ (červenec 1919) napsal: *„A tito hladovějící dělníci, v ovzduší zlovolné kontrarevoluční agitace buržoasie, menševiků a eserů, pořádají ‚komunistické sobotníky‘, pracují přes čas bezplatně a dosahují obrovského zvýšení pracovní výkonnosti, přes to, že jsou unaveni, utrmáceni a vysílení podvýživou. Což to není opravdu ohromné hrdinství? Což to není počátek obratu, který má světodějný význam? Produktivita práce je konec konců to nejdůležitější a hlavní pro vítězství nového společenského rádu. Kapitalismus vytvořil produktivitu práce, nevidanou za feudalismu. Kapitalismus může být a bude definitivně poražen tím, že socialismus vytvoří novou, mnohem vyšší produktivitu práce.*

(...) V porovnání s kapitalistickou produktivitou práce je komunismus vyšší produktivitou dobrovolných, uvědomělých, sjednocených dělníků, využívajících pokročilé techniky. Komunistické sobotníky jsou neobyčejně cenné jako faktický zárodek komunismu, a to je nesmírná vzácnost, neboť jsme na onom stupni, kdy se ,dělají teprve první kroky k přechodu od kapitalismu ke komunismu‘ (jak je zcela správně uvedeno v programu naší strany).“

Leninova oslava práce a nárůstu produktivity práce, o nichž tvrdí, že jsou zásadní pro přechod ke komunismu, je naprosto kontrarevoluční a ve skutečnosti představuje apologii kapitálu. Navzdory zdání nemá to, co tu Lenin obhajuje, nic společného s tím, že během revolučního boje mohou být jisté části proletariátu na jistou dobu nuceny pracovat a že tato práce bude považována za součást revolučního boje za zrušení námezdní práce a práce jako takové. Naopak je jasné, že Lenin neformuluje přechod ke komunismu jako

proces boje za co nejmíň možné práce, proces destrukce námezdní práce a práce jako celku, ale naopak jako společnost, v níž se pracuje čím dál tím víc „dobrovolně“.

A co je ještě horší, je jasné, že Lenin, stejně jako jakýkoli šéf či vulgární ekonom ztotožňuje produktivitu a prodloužení pracovní doby. Pokud čteme opravdu pečlivě, můžeme konstatovat, že Lenin lže, když říká, že dojde k nárůstu produktivity práce. V citovaném příkladu není ŽÁDNÝ nárůst produktivity. Ve skutečnosti, jak nás sám Lenin informuje, znamenají komunistické soboty více práce, proletáři budou pracovat přesčas bez jakékoli odměny. To, co tímto způsobem dostaneme, v žádném případě není onen „obrovský nárůst produktivity“, ale to, že stejná práce dál vytváří to stejné a že pracující pracují déle. Práce tu není produktivnější, jen se pracuje víc! Práce by se stala produktivnější, pokud bychom pracovali stejně (nebo méně), a s vynaložením stejné lidské síly bychom došli k vyššímu výsledku. Což, jak Lenin přiznává, když mluví o proletářích, kteří pracují víc, není ten případ. Protože v Leninově příkladu navíc proletáři pracují „bez jakékoli odměny“, není to produktivita, ale míra nadpráce, která se zvyšuje. Nadpráce dělené nutnou prací, procenta, která jdou kapitálu (jehož pokračující existenci Lenin ani nepopírá!) ve srovnání s procenty, která si přivlastňují proletáři, tedy *míra vykořisťování*, a ve finále i míra zisku kapitálu. To, co se tu zvyšuje, není produktivita práce, nýbrž vykořisťování a to tu také Lenin velebí! Produktivita práce zůstane konstantní, to co roste, je produktivita kapitálu: se stejným kapitálem dostaneme víc. Zaměřovat produktivitu práce a produktivitu kapitálu je pro kapitalisty a státníky typické. Je to logické, to co je zajímavé je dostat víc kapitálu, víc věcí za použití stejného kapitálu. A je jim fuk, jestli tohoto výsledku dosáhnou tak, že přidají další stroje, modernizují je (v takovém případě by mohlo dojít ke zvýšení produktivity), či tak, že nasadí šéfy nebo spíše biče, aby pracující pracovali víc (déle nebo intenzivněji). Ale pro pracující to vůbec není to samé: zvýšení produktivity práce nikdy neznamená pracovat déle, ale pracovat méně se stejným výnosem, naopak prodloužení pracovní doby vždycky znamená vynaložit více lidské síly, více *tripalia*, více mučení.

Jak je vidět, když Lenin tvrdí, že: „Komunismus znamená vyšší produktivitu práce než kapitalismus“, nemá, tak jako Marx, na mysli proces, v jehož rámci umožní zvýšení produktivity práce, jakmile bude zbožní společnost zrušena, pracovat stále méně (kratší dobu a méně intenzivně) až k naprostému zrušení práce. Pro Lenina stejně jako pro celou sociální demokracii je naopak komunismus uskutečněním společnosti práce.²⁰ Pokud je nám známo, žádný text jakéhokoli leninisty či jiného státem integrovaného bolševika nikdy neobsahoval ani nejmenší kritiku práce a nezaujímal postoj vlastní komunistickému projektu, tedy zrušení práce jako takové. Ba co víc, projevy, písně, prapory a symboly „komunismu“ podle sociální demokracie, leninismu a stalinismu vždycky vychvalovaly práci a pracovní prostředky. Žádný div, že srp a kladivo byly svatými symboly leninismu, trockismu, stalinismu, maoismu,... historickými symboly stran práce, stran *tripalia*, stran mučení, stran podrobení lidské bytosti neživotu. Uprostřed mezinárodní kontrarevoluce dokázali marxisté-leninisté se svým opěvováním práce jakožto realizace

---

²⁰ Lenin: O úloze a úkolech odborů za nové ekonomické politiky (leden 1922).

lidské bytosti naprosto ovládnout celé světové dělnické hnutí až do té míry, že jakákoli kritika práce (stejně jako jakýkoli revoluční postoj) mohla být označena za „maloburžoazní“ a tichý, ale permanentní boj proletářů celého světa za co nejméně práce (práce bez nadšení, nedisciplinovanost, snižování pracovního rytmu, špatná docházka, sabotáže,...) mohl být považován za kontrarevoluční. Možná, že to byl právě Chaplinův film *Moderní doba*, v němž se mnozí proletáři poznali, co zabránilo tomu, aby komunistické strany nenahradily kladivo na svých praporech a brožurách montážní linkou! Logicky by to zapadalo do všeho, co obhajovaly a co obhajují i dnes: pokrok, zdokonalování vykořisťování člověka člověkem.

Ačkoliv jsme to již udělali mnohokrát, musíme zdůraznit naprostý antagonismus mezi Marxem, který vždy obhajoval boj za odstranění obou pólů vztahu kapitál/námezdní práce a odstranění práce samotné, a sociální demokracií, která se stále stejně definuje jako pól „práce“ kapitálu, obhájkyňě zájmů práce v kapitalismu. Jakoby kapitalismus mohl mít v praxi jiné zájmy než práci! Jakoby národní ekonomika kapitálu mohla mít jiné zájmy než rozvíjení práce!

Takto Lenin stanovil činnost odborů v bolševickém Rusku: *„Odbory musí naplňovat všechny tyto různé úkoly (nebo se systematicky účastnit příslušné práce různých administrativ) ne z pohledu zájmů jedné dané administrativy, ale z pohledu zájmů práce a národní ekonomiky jako celku.“*²¹ Zájmy práce a národní ekonomiky jako celku! To může zajímat jen kapitalisty! Marx strávil celý svůj život tím, že ukazoval naprostý a neměnný antagonismus, který odděluje zájmy lidských bytostí a zájmy národní ekonomiky jako celku, zájmy lidských bytostí a zájmy práce. Pokrok práce a strany práce jsou nutně pokrokem kapitalismu stejně jako prodloužení a zintenzivnění vykořisťování. Proletariát je živoucí antagonismus k takovému pokroku kapitálu a vykořisťování. To samozřejmě neznamená, jak tvrdí sociální demokracie, že chceme bojovat za to, aby se kolo historie otočilo zpět. Revoluční projekt neznamená návrat do jeskyně. To je jen typický laciný odsudek od našich nepřátel.

Boj za zkrácení pracovního dne či proti nárůstu intenzity práce nebo za zvýšení mzdy, tedy všeobecně všechen boj proti nárůstu míry vykořisťování (jehož prostřednictvím se kapitál pokouší čelit snižování míry zisku) odjakživa charakterizuje boj vykořisťovaných. Tento boj nutně brání rozvoji kapitálu, ale tlačí také na rozvoj výrobních sil lidstva a nutí kapitál například nahrazovat práci technologickými silami, a tak podněcovat také rozvoj výrobních sil. Je však velký rozdíl mezi tím pokládat pokrok kapitálu za něco odporující lidstvu, jako to dělá komunistické hnutí, a tím tvrdit, že odpor proti pokroku jej učiní méně škodlivým, a zároveň ho prostě a jednoduše vychvalovat, jakoby to bylo něco neutrálního. Jako kdyby byl pokrok kapitalistické společnosti přínosem pro lidstvo!

---

²¹ Toto zmatení, ono ztotožňování dvou tak protikladných věcí jako jsou zájmy práce a zájmy pracujících je systematické a typické pro všechny buržoazní strany pro proletáře. Zájemem pracujících je pracovat co nejméně a prosadit se proti zájmům kapitálu!

Komunistická proměna společnosti nevzejde z jeskyní, ale, ať už se nám to líbí či nikoli (a ve skutečnosti se nám to nelíbí!), nutně povstane z mohutného rozvoje produktivních sil kapitálu, které si lidstvo přivlastní. Ale právě proto, že tento mohutný rozvoj není neutrální a nemají z něho prospěch všechny třídy (a proto, že je ve skutečnosti také pokrokem proti lidstvu), musí komunismus zpochybnit vše, skutečně vše. Pouhá destrukce kapitalistických výrobních vztahů nestačí. Je nutné zpochybnit naprosto všechny existující výrobní síly a co nejdříve je nahradit.

Chlebem, který jíme počínaje, a nejdokonalejším strojem konče, od posledního modelu počítače po traktor, od nemocnice po školu, od zbraní po kanceláře, od domů po kasárna,... všechno co naplňuje či naplňovalo zbožní formu, je nutně poznamenáno (formováno) diktaturou kapitálu. Nic, ale pranic v tomto technologickém světě není neutrální, každý objekt nebo pracovní prostředek je výsledkem stovek let diktatury kapitálu proti humanitě, diktatury hodnoty proti užité hodnotě, která z nich dělá něco nelidského. Věda sama o sobě, toto skutečné dogma buržoazní společnosti (a speciálně sociální demokracie) vzdálené tomu být ku prospěchu oběma společenským třídám, je až do morku kostí určována diktaturou hodnoty v procesu, mírou zisku kapitálu.

Jestliže je jasné, že nemůžeme všechno zničit a začít znovu od nuly, že musíme začít od toho, co zdědíme, je nezbytné zpochybnit všechny výrobní síly, které lidstvo zdědí po kapitalismu, a co nejrychleji je nahradit.

Klíčem k tomu je v procesu diktatury proletariátu kompletní nahrazení těchto výrobních sil vytvořených ke zvýšení vykořisťování výrobními silami určenými lidskými kritérii, které nevyžadují ani více práce ani její zintenzívnění, kritérii, které budou určovány lidskými potřebami, dobrým zdravím (například výživou) a ne ziskem podniků, který dnes všechno otravuje. Nejde jen o zrušení společenské diktatury kapitálu ale i o zničení veškeré užité hodnoty vyrobené pod diktaturou hodnoty, včetně té nejnevýznamnější i té životně důležité, protože se v ní schovávají staletí útlatu, diktatury hodnoty proti užité hodnotě. Veškeré „statky“ v sobě obsahují tento historický útlak.

Vezměme si ten nejobyčejnější příklad: chleba²² (a ne zbraně, plynoměry, banky, vězení či parlamenty, které je třeba prostě jen okamžitě zlikvidovat). Nejen že je chleba kontaminován herbicidy, pesticidy a dalším chemickým svinstvem aplikovaným na obilí, do kvasnic a do samotného chleba v konečné fázi (aby bylo možné jej uchovávat a prodat), není dokonce ani vytvořen podle lidských potřeb, ale podle potřeby maximálního zisku. Jeho složení nebere zřetel například na potřebu konzumovat vlákninu či být opravdu zdravým výrobkem, ale má tak jenom vypadat (za pomoci konzervantů, barviv atd.), což má za následek historický vývoj lidského trávicího traktu (stále vyšší a rozšířenější nesnášenlivost lepku, degenerace obilnin atd.).

Po staletí nebyl chleba upravován podle lidských potřeb, ale naopak podle rentability kapitálu. Ne pouze toho, který chleba vyrábí a distribuuje, ale také všeho ostatního kapi-

---

²² To, co zde uvádíme o chlebu, samozřejmě platí i pro rýži (a její deriváty) stejně jako pro všechny základní potraviny.

tálu: snížení hodnoty chleba snižuje hodnotu pracovní síly a zvyšuje tak míru vykořisťování. Proto je nyní chleba „lepší“ jen jako prostředek zhodnocující se hodnoty. Užiténá hodnota je přizpůsobena požadavkům míry zisku, to znamená, že se v tomto procesu jako chleba, jako užiténá hodnota pro lidstvo, zhoršil. Tento příklad nám ukazuje, do jaké míry se diktatura míry zisku konkretizuje v „rozkladu“, v degeneraci věci samotné. Proto musí diktatura proletariátu zpochybnit veškerou užiténou hodnotu a důsledně uplatňovat ve všech sektorech výroby následující dvě základní kritéria: totální diktatura toho, co potřebují lidské bytosti a úbytek práce. Zničení diktatury hodnoty je třeba dotáhnout až do konečného důsledku a zničit všechno dědictví kapitálu. Aneb, jak napsal Engels o státu, užiténou hodnotu současné společnosti můžeme zachovat jen v „historických muzeích“.

Komunismus je historické hnutí, které stojí v opozici proti společnosti kapitálu, a jako takové je dědicem veškerého odporu lidstva proti třídní společnosti. Od rezistence primitivní komunity proti vykořisťování a útlu, přes odpor otroků proti otroctví (a/nebo boj ostatních vykořisťovaných a utlačovaných tříd proti těm, kteří je vykořisťují a utlačují, boje, které se v různých částech světa různí), až k boji proletariátu proti kapitálu, celými dějinami se vine tato linie neměnných cílů a prostředků, kterou není možné uskutečnit jinak, než tak, že ji překonáme prostřednictvím světové komunistické revoluce.

Sociální demokracie je naopak dědičkou všech vládnoucích tříd minulosti, které svůj vlastní pokrok prezentovaly jako pokrok celého lidstva. Proto se sociálně demokratičtí pokrokáři dívají na minulost rasistickým a civilizátorským pohledem, protože jakožto pokrokáři jsou dědici kolonizátorů a conquistadorů, jež celé této planetě přinesli kříž, bibli a inkvizitorský meč. Někteří z nich to někdy přiznávají a někdy ne. Sociální demokracie vždycky diskutovala o tom, zda byla kolonizace dobrá či špatná věc. Skutečný otevřený boj proti buržoazii a státu kolonizačních mocností v ní nikdy neexistoval.

Sociální demokracie se navíc vždycky stavěla za civilizační charakter kapitálu, vždycky bránila historickou separaci mezi lidskou komunitou a jejími životními prostředky, tj. vyvlastnění primitivních komunit ve jménu pokroku. Tento pokrok, který umožnil námezdní práci, obhajovali úplně všichni, počínaje Bernsteinem a konče Kautským, od Eberta po Lenina, od Proudhouna k Abadovi de Santillán, od Stalina po Mao Ce-tunga, od Trockého k Fidelu Castrovi, od Ho Či Mina po Rockera... Touto apologií rozvoje produktivních sil kapitálu a oné slavné „nutnosti ujmout se demokratických úkolů buržoazie“ zastírají či relativizují fakt, že pokrok se vždycky prosazoval (a prosazuje) pomocí krve a ohně, že zavinil smrt milionů lidí na celém světě, že naši soudruzi „primitivní komunisté“ se tomuto pokroku bránili, že proletariát se jako třída neustavil na základě podpory tohoto pokroku, ale tak, že proti němu ze všech sil bojoval. Proletariát se jako třída ustavil, a nyní se pokouší ustavit se jako strana a autonomní síla, právě v boji na život a na smrt proti kapitalistickému pokroku! Sociální demokracie by si přála, aby se proletariát vzdal svého odporu, aby přijal pokrok svých nepřátel. A když na to naše třída nepřistoupí, sociální demokracie ji potlačí! A protože na to nepřistupuje, posílá ji sociální demokracie do koncentračních táborů! Sociální demokracie nikdy nebyla dědičkou onoho historického odporu, naopak je důstojnou pokračovatelkou brutální represe proti tomuto hnutí.

Sociální demokraté mají mnohem blíže k těm, kteří obhajují „francouzskou revoluci“²³, vrcholnou syntézu uskutečnění demokratických úkolů, které si dali za úkol vnutit proletariátu. Nikdy nebyli solidární s těmi, kteří po celém světě bojují proti civilizačním efektům kapitálu.

Programatický antagonismus mezi komunismem a sociální demokracií, který dnes konstatujeme, je v zásadě stejný jako ten, který existoval po celou dobu existence kapitalismu. Komunismus bojoval proti historické separaci lidské bytosti od jejích životních prostředků a tudíž proti všemu vykořisťování. Sociální demokracie tuto separaci v zájmu pokroku, práce a vykořisťování potvrzovala. Lidstvo se bránilo trvalému navyšování pracovní doby a zvyšování intenzity práce. Sociální demokracie volala po pokroku, rozvoji námezdní práce a po práci jako takové.

Programatický celek, který jsme zde právě shrnuli, je historickým produktem vývoje sociální demokracie jako strany, a jako takový v sobě nese z něj odvozené determinace, které jsou neměnnou součástí jí samotné i její praxe, a které se zde na závěr naší charakteristiky této strany pokusíme zjednodušeně vyjádřit.²⁴

- Tato politika v sobě nutně zahrnuje politiku *nejmenšího zla*, což ve skutečnosti znamená stavět se proti sociální revoluci ve jménu „realismu“, possibilismu. Tak je všechno to, co zpochybňuje samotné kořeny této společnosti odmítnuto ve jménu „reálně existujících podmínek“. Pro sociální demokracii je podstatné neměně potvrdovat, že „podmínky k revoluci ještě nedozrálý“. Ale ony nebudou zralé nikdy! Proto je třeba dát přednost menšímu zlu, tj. přijmout reformistickou politiku kapitálu či (v případě radikálnějších frakcí) dnes bojovat za reformy ve jménu zítřejší revoluce.
- To vše je pochopitelně spojeno se schématem buržoazních rozhodnutí, jejichž hlavním cílem je likvidace proletářského boje za revoluci a jeho přeměna na boj *interburžoazní*: dávat přednost levici před pravicí, pokrokovosti před konzervativismem, „demokracii před diktaturou“, republikánství před fašismem, lidovému před aristokratickým, národnímu osvobození před imperialismem²⁵ atd. Z komunistického pohledu není podstatné diskutovat v každém jednotlivém případě o tom, jestli je tohle

---

²³ To, čemu se říká „Velká francouzská revoluce“ nemá nic společného s revolucí, kterou se pokusili uskutečnit vesničtí a měštní proletáři oné doby ve Francii, když popravovali pozemkové vlastníky, šlechtu a faráře, pálili majetkové knihy a tajně připravovali uskutečnění permanentní revoluce (pokusy jako „diktatura chudých“, „spiknutí rovných“: Babeuf, Buonarroti). Toto označení naopak odkazuje na likvidaci této sociální revoluce a její přeměnu na pouhou politickou, antimonarchistickou „revoluci“ prostřednictvím vyhlášení buržoazní demokratické republiky a jejích demokratických práv občana.

²⁴ V následujícím schématu vyjmenováváme sérii otázek, které jsou považované za taktické, ale které ve skutečnosti tvoří strategický celek proti revoluci.

²⁵ Je jasné, že v tomto výčtu používáme mluvu našich nepřátel, protože tyto protiklady v ní neexistují: například demokracie nestojí v opozici proti diktatuře, je to diktatura kapitálu, národní osvobození je vždycky objektivně ku prospěchu imperialismu opačného tábora, to, co je v jedné zemi levicové je v druhé zemi pravicové a naopak, aristokracie může vést lidovou politiku, antifášismus je jen organickým produktem demokratického státu a i antifašismus, který si tento stát pěstuje jako něco odstrašujícího, je pro jeho zájmy nepostradatelný.

opravdu lepší než ono, jestli ten či onen politik nebo ta či ona politika bude pro proletáře lepší či horší: z komunistického pohledu je důležité odhalit samotnou podstatu této pasti: pokus přimět proletáře bojovat za zájmy, které nejsou jejich, odtrhnout je od revolučního boje a nechat z nich udělat potravu pro děla, a to nikoli pouze v tom či onom buržoazním boji, ale také ve všech imperialistických válkách, v nichž lze dále tvrdit, že jeden tábor je lepší či horší než ten druhý.

- Possibilismus, politika menšího zla, rámec buržoazních možností, to vše určuje další zásadní charakteristiku sociální demokracie: *frontismus*. Vzhledem k tomu, že pro sociální demokracii není výhradně revoluční, výhradně proletářská politika nikdy „realistická“, a je tedy naopak vždy „utopická“, stejně jako povstání podle ní vždycky bude „čistý politický avanturismus“, je podle této strany nutné vzdát se hesla „všechno nebo nic“, konečného a rozhodného boje až do konce. Tak jako ve Španělsku, kde se CNT v klíčovém okamžiku, v červnu 1936, rozhodla nedotáhnout věci do konce, ale naopak se integrovat do výborů antifašistických milic a podrobit se mezitřídní spolupráci, což představovalo první krok k naprostému začlenění do státu. Possibilistický argument se pokaždé objevuje jako prostředek k tomu, jak získat spojence, přesvědčit masu, nabýt důvěryhodnosti, nevyděsit strašpytly, rozvinout co nejširší frontu s dalšími společenskými sektory. Frontismus je nutný doplněk politiky zřeknutí se revolučního boje, menšího zla, podrobení proletariátu demokracii, buržoazii, demokratické, lidové, jednotné, antiimperialistické, sjednocené frontě...
- Podpora takzvaného *národní osvobození* je ve skutečnosti specifickou formou frontismu: ve jménu pokroku (národního) kapitálu a opozice vůči tomu či onomu imperialismu se tu volá po společné frontě s takovou či makovou frakcí buržoazie. Národní osvobození slouží jako návnada, která má nalákat proletariát do národní fronty a použít ho jako potravu pro děla v imperialistické válce.
- Můžeme potvrdit, že pro vytržení proletariátu z jeho třídního terénu a jeho revoluční praxe je každý *cukřík* dobrý. Veškeré ekonomické či sociální požadavky přeměněné na „něco realističtějšího“, na reformu, mohou sloužit k tomu, aby zkrotlý proletariát poslušně klusal jako osel za mrkvi. Veškerý problém spočívá ve schopnosti kapitálu neutralizovat radikální kritiku, vyrovnat na rozkaz proletariát do řad, mobilizovat je pro reformismus. Neměnným cílem sociální demokracie je likvidace autonomie proletariátu, jeho transformace na podpůrnou základnu té či oné pokrokové buržoazní frakce a kapitalismu s trochu lidštvější tváří či maskou.
- Když není tento cíl beze zbytku naplněn, když není možné si proletariát podrobit klasickými cukříky a zničit jeho třídní autonomii, když se nedaří jej uzavřít do rámce possibilismu a politického realismu, užívá sociální demokracie jiných, jemnějších mechanismů, jejichž cíle však zůstávají stejné. *Kritická podpora* je jedním z nich. Tak, když se nedaří přimět proletáře k podpoře společenského režimu, který je vykořisťuje a utlačuje, když zvyšování vykořisťování a represe bít do očí, když se už nelze vyhnout proletářské kritice, utíká se sociální demokracie k jistému kritickému formalismu, který má skutečnosti zakrýt podporu: ke „kritické podpoře“. Příliš často za-

pomínáme na to, že tento termín by se měl vždycky uvádět v uvozovkách, protože ona podpora je v praxi jen triviální otázkou oportunismu. Konkrétně jde o argumentaci, že je jedno rozhodnutí lepší než druhé a že je proto nutné ho „kriticky podpořit“, „udržet si výhody“. „nehrát kapitalistickou hru“ a snažit se, aby se tak veškerá kritika dál pohybovala ve slušném rámci, rozuměj v nerevolučním rámci. Tak se trockismu (a dalším socialistům, kteří jsou jím ovlivněni) daří politicky oslabovat a přesměrovávat velkou část kritiky směřující na otázku moci v Rusku: nebylo možné „hrát kapitalistickou hru“, bylo třeba „zachránit vymoženosti revoluce“. Tato konkretizace politiky menšího zla a kritické podpory, kterou najdeme i v jednotných frontách a která funguje jako návnada pro lidové fronty, vytváří všeobecný zmatek a slouží jako levicový nadháněč podpory statu quo. Trockismus, tento mladší bratr stalinismu, se neúnavně staví proti odhalení kapitalistického charakteru ruského státu a, rozdělený na své pravé a levé křídlo, poskytuje „kritickou podporu“ svému staršímu bratrovi („Velkému bratrovi“!)²⁶ Těžko říct, jestli by proletariát bez této politiky usměřování politiky společenských rozporů našel sílu vrátit se na cestu revoluce. Je však jasné, že z pohledu panství kapitálu je tato politika kritické podpory zásadní pro jeho reprodukci. Nebude přehnané říci, že pokud by trockismus v Rusku neexistoval, Stalin by ho musel vytvořit, i kdyby to mělo být jen proto, aby mu přisoudil všechny nezdarů a sabotáže provedené proletariátem proti buržoazní výrobě! I v tom se oba bratři doplňují! Když stalinismus obviňoval všechny sabotéry z toho, že jsou trockisté, bránil tím sjednocení skutečných sabotérů kapitalismu v jejich boji za sociální revoluci.

- Ale kritická podpora se nepoužívá jen v tomto extrémním případě, ale slouží také jako levicový doplněk jakékoli frontistické politiky. Všechny lidové, antifašistické či „anti-imperialistické fronty mají své „kritické“ stoupence. Je to jakási náborová brigáda pro dosud nepodrobené. Právě ona brání tomu, aby šla roztržka s kapitálem až ke kořenům společenského řádu. Právě ona překáží radikální a úplné kritice front a buržoazního rámce pro proletariát. A právě ona především zabraňuje tomu, aby byla odhalena její pravá podstata. Trockismus stojí ve formální opozici vůči lidové frontě ve jménu jiných front (jako třeba „jednotné fronty“ se sociální demokracií, což není ve skutečnosti nic jiného než jen další lidová fronta) a zároveň přispěl, se svou taktikou „kritické podpory“, ke všeobecnému podrobení proletariátu, k zániku třídní autonomie, k přeměně naší třídy na potravu pro děla imperialistické války v Evropě i jinde na světě.
- Trockisté nejsou mimochodem sami, kteří uplatňují kritickou podporu. Kolikrát někteří podporovali ve jménu anarchismu obránce státu? Kolikrát někteří volali ve jménu komunismu po obraně ekonomických opatření té či oné vlády a dovolávali se přítom kritické podpory? Sám antifašismus, který již 80 let představuje modelový

---

²⁶ Nejlepším historickým dokumentem popisujícím fungování trockistických frakcí v Rusku, fungování, které přispěje k reprodukci stalinismu a sabotuje veškerou zásadní kritiku, je nepochybně kniha Ante Ciligy: *V zemi velké lži (Au Pays du Grand Mensonge)*.

příklad frontismu a mobilizace proletariátu pro imperialistickou válku, vždycky pracoval s kritickými stoupenci, ať už se označovali za marxisty-leninisty, anarchisty, trockisty či libertariány! Druhá světová válka, která začala likvidací revolučního pokusu ve Španělsku a jeho přeměnou na válku mezi fašismem a antifašismem, je toho nejlepším příkladem. Ve jménu menšího zla a kritické podpory spolupracovala CNT na zničení revolučního proletariátu ve Španělsku i na imperialistické válce. Je to symbolický příběh o tom, jak transformovat boj proletariátu za jeho zájmy na přesný opak, což, jak víme, skončí tím, že se z proletářů stane potrava pro děla a na světový trůn budou uvedeni Stalin, Churchill a Roosevelt. Ale ano, menší zlo, kritická podpora a trockismus byly skutečně užitečné. Ve jménu komunismu a anarchismu se jim podařilo rozložit sílu proletariátu a vnutit nám největší třídní porobu v dějinách! Pokud ještě buržoazie tolik straší fašismem (a jde až tak daleko, že si vymýšlí, aby jej představila jako zlo vše zel), je to proto, že žádná jiná historická fronta nedokázala dosáhnout tak masivní účasti proletariátu jako fronta antifašistická, protože jde o příklad vrcholného totalitarismu a demokratického integristu.

- To, o čem sociální demokracie tvrdí, že je to jen taktika, tj. menší zlo, fronty, atd. je ve skutečnosti strategie. To, co je údajně strategické, tj. socialismus a revoluce, jsou ideální principy, které slouží jako návnada, ale které nemají žádnou konkretizaci. Tak, ve jménu komunismu či anarchismu, za něž bojují proletáři, volají strany, které samy sebe označují za komunistické či anarchistické, po tom, abychom si vybrali tu či onu frakci vládnoucí třídy, takovou či makovou politiku nebo mocenskou skupinu. Samozřejmě, je to vždycky ve jménu taktiky a provází to prohlášení, že konečný cíl je stále komunismus či anarchie. Ale takhle bychom mohli strávit čekáním na to, až budeme moci konečně bojovat za konečný cíl, celý život. Ve skutečnosti sociální demokracie za tento cíl nebojuje nikdy a proletáře k tomuto boji, navzdory tomu, co prohlašuje, nevyzývá. To dobře ilustruje fakt, že tento cíl vůbec nesleduje, že je to jen vějička, abychom podpořili, kriticky či jinak, jakékoli menší zlo, které nám navrhne. To jsou celé dějiny buržoazní levice. Sto, dvě stě let uplyne a sociální demokracie bude pořád ve jménu oné nedostupné budoucnosti šálit proletáře, aby lízali boty té či oné frakce vládnoucí třídy.
- *Dualismus* mezi principy a taktikou, mezi maximálním a minimálním principem, mezi historickým a momentálním, mezi politickým a ekonomickým,... je všudypřítomný ve všech sociálně demokratických teoriích, proslovech, manévrech a vysvětleních. Nejdůležitější z těchto dualismů se ukáže, když nám jasně říkají, tak jako Lenin nebo Ebert, které jsme citovali výše, že je nutné ve jménu socialismu rozvíjet kapitalismus („státní“ či jakýkoli jiný), že díky tomuto rozvoji dosáhneme později socialismu, Ve zkratce, celé Leninovo dílo je oslavou taktiky, manévrování, kapitulace, podpory té či oné buržoazní frakce či kompromisu s takovou či makovou frakcí, oportunismu, dobrotvosti kapitalismu a co největšího rozkvětu práce... ve jménu záchrany „socialismu“ či „socialistické vlasti“. A ve skutečnosti má to všechno jen nalákat všechny ty, kteří na to skočí.

- Ale zpravidla to všechno není tak explicitní, tak přímo řečeno. Je-li to vyjádřeno obratněji, můžeme dojít až k desítkám *zprostředkování*, než se dostaneme ke stejnému cíli. Ve jménu socialismu volá sociální demokracie po podpoře té či oné fronty, ve jménu této fronty pak volá po podpoře vlády a státu, ve jménu této vlády a tohoto státu volá po účasti na vyslání mírových sil OSN do té či oné země. To, jak snadno lze takto proletáře použít jako potravu pro děla, je fascinující. To, jak snadno sociální demokracie mobilizuje k cílům, které jsou naprostým protikladem toho, o čem tvrdí, že to zastává, je neuvěřitelné. A stejně působivý je stupeň specializace sociálně demokratických vůdců v tomto typu „taktiky“. Ve jménu potřeb pracujících volá sociální demokracie po obraně mezd, ve jménu obrany mezd po obraně zdroje práce, ve jménu tohoto zdroje práce volá po shovívavosti k tomu, že firma a národní ekonomika potřebují generovat zisk, ve jménu firmy a národní ekonomiky volá po obětech (tedy po snížení platů!), a ve jménu toho všeho nevyhnutelně skončíme tím, že budou proletáři sloužit jako podpůrná základna národní buržoazie a potravina pro děla v imperialistické válce.²⁷
- Cílem tohoto dualismu není nic jiného než vytrhnout proletariát z jeho třídního terénu a přivést ho k obraně zájmů kapitalismu a národní ekonomiky. Toto zastírání cílů hraje v třídní nadvládě klíčovou roli. Z revolučního úhlu pohledu je tato otázka velmi jednoduchá, ve všech případech, ve všech zemích, ve všech epochách a za všech okolností jsou zájmy vykořisťovaných a vykořisťovatelů nejen rozdílné, ale navzájem protikladné, antagonistické. Protože je nemožné popírat, že komunismus a kapitalismus jsou dvě rozdílné věci (ačkoli se vyskytovali i tací, kteří ve jménu komunismu tvrdili, že zas tak odlišné nejsou)²⁸, vládnoucí třída musí do věci nutně zavést svou dichotomii. „Renegát“ Kautsky a „jeho učedník“ Lenin²⁹ to přiznali, když považovali momentální zájmy, za něž proletariát bojuje, za odlišné od jeho zájmů historických a když tvrdili, že to byla sociální demokracie, která proletariátu přinesla socialistické vědomí. Sociální demokracie jakožto produkt vědy: ona slavná idea sociální demokracie a leninistů o tom, že třídní vědomí musí být do proletariátu vnášeno vědci a intelektuály zvnějšku, to je přesně ono! Proto nám tvrdí, že v budoucnu budeme bojovat za socialismus či anarchii, ale v této chvíli, kvůli praktickým, taktickým, momentálním nebo jakýmkoli jiným otázkám... je třeba dělat pravý opak a podporovat tu či onu kapitalistickou politiku. „*Ne, teď nejsou pro prosazení maximálního programu vhodné podmínky, proto bojujeme za minimální program...*“ „*Je pravda, že tahle vláda je buržoazní, ale musíme ji podpořit, protože je to menší zlo, než fašismus*“. „*Teď nemůžeme požadovat zvýšení mezd*“...

²⁷ Viz náš text Proletariátu cizí hesla aneb Odcizené vědomí dělníků, Komunismus č. 2, duben 2009.

²⁸ Například v závěru textu O daních v naturálních Lenin píše: „Daně v hotovosti představují přechod od válečného komunismu ke spravedlivé socialistické směně výrobků.“ (...) „Směna představuje svobodu obchodu, kapitalismus.“ Pro Lenina je tudíž směna výrobků zároveň socialistická a kapitalistická. Tak vedení ruského státu manévrovalo, když jedním dechem mluvilo o socialistické vlasti, užitku ze státního kapitalismu, komunistickejch podnikcích a výhodách kapitalistické směny... Toto všeobecné zmatení posloužilo k totální dezorientaci proletariátu a jeho novému podrobení práci a národní ekonomice.

²⁹ Abychom parafrázovali název textu Jeana Barrota Renegát Kautsky a jeho učedník Lenin.

- Průzračnost a jedinečnost komunistického programu stojí proti neprůhlednosti a dvojakosti programu sociální demokracie. My proletáři nemáme ekonomické zájmy, které by byly odlišné od našich zájmů politických. Naši nepřátelé mohou upevnit své panství jen tak, že rozdělí a ideologicky postaví proti sobě to, co tvoří jednotu. Pokud se proletáři drží svých vlastních zájmů, nutně bojují proti kapitálu a státu, i když to sami nevědí nebo to ví jen menšina mezi nimi, nutně tak bojují za komunistickou revoluci. Dvojakost programů, taktiky a strategie, toho či onoho programatického aspektu nemůže vzejít z proletariátu. Pochází z ideologické dominance buržoazie a v praxi tuto dominanci reprodukuje. Tato dualita neexistuje ani v zájmech proletariátu, ani v jeho programu, ani v jeho životě. Jeho zájem je v každém případě jednotný a vždy antagonistický ke kapitálu a všem jeho frakcím. Jen vládnoucí třída může zároveň prezentovat takový či makový program, taktiku, princip, frontu, atd. jako něco dobrého pro proletariát a žádat po něm oběti. Na rozdíl od toho, co říkají sociální demokraté jako Kautsky či Lenin, aby obhájili nutnost vnést do naší třídy sociálně demokratické vědomí, ekonomický zájem proletariátu je identický s jeho zájmem politickým, skutečný boj za jeho ekonomické zájmy je revoluční boj. Protože onen ideologický import sociální demokracie musí nutně pocházet z vědy, tohoto boha sociální demokracie, je nutně protikladný k celku proletářských zájmů.
- Skutečně, našim zájmem je bránit se jakémukoli zvýšení míry vykořisťování, což je boj neoddelitelný od boje proti vykořisťování a za jeho zrušení. Zatímco kapitál má vždycky zájem zvyšovat vykořisťování, což mu umožňuje čelit snižování míry zisku, ekonomickým zájmem proletariátu je vždy bojovat proti tomuto zvyšování. Je samozřejmě nemožné žádat po proletářích, aby bojovali proti svým vlastním zájmům. Proto se sociální demokracie, stejně jako jakákoliv jiná strana vládnoucí třídy, když se obrací na vykořisťované, pokouší přesvědčit je o tom, že není možné bojovat proti kapitálu a státu jako celku a že i když konečné cíle (politiky či principy) jsou takové či makové, bylo by lepší bojovat za... pravý opak. Jedině prostřednictvím prosazení této ideologické dvojakosti, tj. opozice mezi momentálními a historickými zájmy, může sociální demokracie ve jménu socialismu mobilizovat proletáře pro podporu rozvoje kapitalismu.
- Tento fenomén přivedl mnoho revolucionářů na myšlenku, že ačkoli sociální demokracie nehájí historické zájmy proletariátu, hájí jeho zájmy momentální, což ospravedlňuje historickou roli syndikalismu. To je naprosto falešná představa. Sociální demokracie a syndikalismus nikdy nehájily zájmy proletariátu, ale naopak rekuperační těchto zájmů státem. Toto zmatení pochází ze záměny požadavku za reformu – aby se první lépe rozpustil v druhém, ze záměny momentálního proletářského požadavku vyjádřeného v boji za to, co jsou šéfové ochotni pustit: reformu.

Charakteristika leninismu a marxismu leninismu

Formálně je marxismus-leninismus vynálezem Stalina, který z něj po Leninově smrti udělal státní náboženství. Leninův pompézní pohřeb a kult osobnosti, který přišel po něm, oba organizované Stalinem, vytvoří formu, která měla podrobeným masám představit tuto „novou“ ideologii, skutečné státní náboženství. Marxismus-leninismus je ideologie, která pod vedením stalinismu umožnila rozvoj ruského kapitalistického státu, a řídila „světové komunistické hnutí“ podle rozhodnutí vůdců ruského státu a zájmů imperialistického kapitálu soustředěného v této zemi.

Politika, která charakterizuje ruský stát od chvíle, kdy se moci ujali bolševici a vnutili „leninistickou“ či bolševickou politiku skupinám a stranám, které se rozešly se sociální demokracií, nicméně existuje od svatořečení bolševiků jako synonyma pro „skutečné“ revolucionáře, tj. od říjnového povstání, a celosvětově rozšířené idealizace role, kterou v tomto povstání hráli. Proto můžeme pojmenování leninismus, bolševismus, či marxismus-leninismus (všechny tři můžeme považovat za synonyma) uplatňovat na politiku zahájenou příchodem Lenina k moci. Proto tyto termíny užíváme od okamžiku, kdy se Lenin postavil do čela vlády, tj. předtím, než byly formálně, po jeho smrti, posvěceny, a přisuzujeme jim obecnější charakter, který nám připadá naprosto zásadní.

Pokud je marxismus totálně zfalšovanou ideologií Marxova díla (což ho dokonce přimělo k prohlášení: „nejsem marxista“), která měla za úkol potvrdit sociálně demokratickou koncepci strany, jenž ve jménu socialismu dává proletariát do služeb kapitálu, pak si leninismus a marxismus-leninismus vzaly na starost neaktivnější menšiny proletariátu bojující za sociální revoluci a speciálně menšiny, které se hlásí ke komunismu (a které jistým způsobem spustily rozchod s formální sociální demokracií), aby je daly do služeb kapitálu a státu.

Stejně jako zbytek sociální demokracie vyzývá marxismus-leninismus k socialistické či komunistické revoluci, ale ne ke zničení kapitalismu, zrušení námezdní práce a zbožních vztahů. Naopak, volá po převzetí moci, aby bylo možné uskutečnit celkové ekonomické reformy. Tato politická a ekonomická dvojakost samozřejmě odpovídá věčnému dualismu sociální demokracie, o němž jsme už mluvili. Lenin definoval svůj „komunistický“ program těmito slovy: „Komunismus rovná se sověty plus elektrifikace.“³⁰

V celém Leninově díle, stejně jako ve spisech Stalina či všech dalších sociálních demokratů nenajdeme nic, ale pranic konkrétního ohledně zničení diktatury hodnoty, peněz, zboží... naprosto nic jasného a explicitního pokud jde o konkrétní odstranění výrobních vztahů a vykořisťování, které je vlastní buržoazní společnosti! Navzdory zdání radikality, které leninismus ve své epoše vzbuzoval, je jeho koncepce socialistické revoluce naprosto reformistická a kontrarevoluční. Sestává z prostého převzetí moci a modernizace kapitalismu. S tím souvisí i „zestátnění“, tj. fakt, že soukromé vlastnictví (právní, formální) přechází do rukou vlády.

---

³⁰ Lenin: Zpráva o aktivitě Rady lidových komisařů pro VIII kongres sovětu.

Tento druh národní reformy iniciovaný leninismem a v Rusku finálně konkretizovaný stalinismem je ve skutečnosti způsob reorganizace a modernizace kapitalistických výrobních vztahů. Marxismus-leninismus, jako ideologie, posloužil k prezentování této modernizace nejprve jako kroku k socialismu (nezapomínejme, že pro Lenina byl posun k socialismu a rozvoj kapitalismu jednou a toutéž věcí) a později, s příchodem ideologie socialismu v jedné zemi, jako „socialismu“ samotného. To vše ve jménu Marxe a Lenina.

Tak se stal „socialismus“ na celém světě synonymem zrychleného rozvoje kapitalismu založeného především na práci, synonymem apologie elementu „práce“ a „pracujících“ kapitalismu. Koncentrační tábory a tábory nucených prací, i když ukryvané (především před vnějším světem), byly zásadním prvkem marxismu-leninismu a budování „socialismu“ na celém světě. Celá výroba Sovětského svazu a jeho moc ve vzájemném imperialistickém soupeření byla ve všech výrobních odvětvích založena na práci donucené k maximálním výkonům. Protože technologický rozvoj Ruska pro něj v porovnání s ostatními světovými mocnostmi představoval nevýhodu, kapitalistický vývoj, v němž převažuje absolutní nadhodnota (prodloužení pracovní doby a zvýšení intenzity práce), je to jediné, čeho se stalinismu podařilo dosáhnout. Tábory nucených prací jako ekonomická realita a jako všeobecná hrozba udávající rytmus a kolísání správy vykořisťování a zrychlování a krize „socialistické“ výroby. Nápad nazývat tuto kapitalistickou zřůdnost „socialismem“ můžeme považovat za geniální tah marxismu-leninismu, tedy stalinistického státu („země velké lži“, jak to v titulu své knihy citované výše formuloval Ante Ciliga). A světová buržoazie toto označení přijala velmi ochotně. Světové vládnoucí třídě a jejímu panství nad námezdními otroky to přineslo tolik výhod, jako nic jiného před tím ani potom. Byl to nejlepší obchod 20. století!

Sociální demokracie, v opozici vůči komunismu, vždycky prezentuje znárodnění a zestátnění jako součást socialistického programu a dokonce jako centrální otázku přechodu k socialismu. Lenin bránil rozvoj „státního kapitalismu“ - proti levým komunistům, kteří jej v rámci jeho strany odsuzovali - jakožto krok k socialismu. Vzhledem k tomu, že samotný koncept revoluce založený na zničení společenských vztahů opírajících se o hodnotu nemá s leninistickým projektem naprosto nic společného, je jen logické, že pro Lenina nebyl rozdíl mezi státním kapitalismem a socialismem velký (a obecně ani mezi kapitalismem a socialismem) nebo ho bylo možné omezit na otázku, kdo drží moc. Proto leninisté tuto otázku shrnují prostě jako „převzetí moci“ a nikoli jako zničení moci kapitalismu! Jakoby moc byla něco, co vezmeme a použijeme podle našich představ! Jakoby stát byl jen neutrálním nástrojem! Jakoby proletářská revoluce byla prostě jen politickou revolucí! Je tužší logické, že po Leninově smrti byl učiněn poslední krok k tomu, aby byl tento z právního hlediska zestátněný kapitalismus³¹ nazván „socialismem“ a marxismus-leninismus se stal všeobecnou doktrínou všeho, co samo sebe nazývalo „socialistickým táborem“.

---

³¹ Jak už jsme mnohokrát upozorňovali, odmítáme nazývat tento režim „státním kapitalismem“, protože kapitál je zde ve skutečnosti zestátněn pouze formálně, pouze podle zákona. Navíc fakt, že zbožní společenské vztahy existovaly i nadále, znemožňoval skutečnou centrální kontrolu ekonomiky, což se, v rozporu s iluzemi marxistů-leninistů, ukázalo v následujících letech. To, jak okázale neuspěli ve své snaze kontrolovat kapitál, ukazuje i to, do jaké míry nebyl kapitál v SSSR „státním kapitalismem“ či

Marxismus-leninismus v SSSR je prostě jen rozvoj kapitalismu provedený ve jménu „velké říjnové revoluce“. To, co se ve skutečnosti v ničem neshoduje s tím, co Marx definoval jako socialismus, je ospravedlňováno faktem, že Marx byl překonán a Leninem a později Staline napravili jeho chyby. Stalinismus tak dokonce vytvořil celou novou teorii (ve skutečnosti ovšem jen aktualizoval starý sociálně demokratický výklad), v níž je dvojakost, jež je vlastní sociální demokracii a jež je nezbytná pro zařazení proletariátu do služeb stalinistické kontra-revoluce, prezentována jako teorie modernizovaného marxismu, jako marxistická teorie opravená Leninem a Stalinem a aplikovatelná v imperialistické epoše. Teorie nového, teorie proměny dějinného období, kapitalismu, který se změnil – z fáze soutěže na fázi monopolu, imperialistické fáze³² se stane úhelným kamenem leninismu a všeobecné revize Marxovy teorie, revize, která dosáhne vrcholu ve stalinismu. Lenin často používal tvrzení, že „Marx nemohl vědět, že...“. Musíme zde zdůraznit, že Leninova teorie o „Imperialismu jako nejvyšším stádiu kapitalismu“ se inspirovala, jak sám přiznal, v revizionistické pravici sociální demokracie, především v knihách J. B. Hobsona „Imperialismus“ (1902) a Hilferdinga „Finanční kapitál“ (1912). Tato koncepce, kterou Lenin reprodukoval a již zastávali i sociálně-demokratičtí šéfové, dominovala Kongresu sociální demokracie v Saské Kamenici a Basileji (1912). Fakt, že sociální demokracie jako celek během tohoto sjezdu imperialismus platonicky odsoudila, jí nijak nebránilo v tom, být stranou, již se podařilo zmobilizovat nejvíc proletářů pro imperialistickou válku rozpoutanou v roce 1914. Dokonce i Lenin obhájuje tento reformismus a používá stejnou revizionistickou metodu, když tvrdí, že „nyní“ je vztah mezi reformou a revolucí jiný, než jak ho stanovil Marx: *„Jedině marxismus přesně a správně definuje vztah mezi reformami a revolucí a Marx mohl vidět tento vztah jen z jediného hlediska, a sice v podmínkách předcházejících prvnímu vítězství proletariátu, ať už je jen málo pevné a nemá dlouhého trvání, alespoň v jedné zemi (...). Po vítězství proletariátu alespoň v jedné zemi se ve vztahu reformy a revoluce objevil nový element. V zásadě vše zůstalo při starém, ale ve formě se ukázala změna, kterou Marx nemohl předvídat, a kterou si uvědomíme, jen pokud stojíme na poli filozofie a marxistické politiky. Po vítězství (i když to na mezinárodní úrovni stále zůstává „vedlejším produktem“) vytváří mezi jiným pro onu zemi, kde bylo dosaženo vítězství, příměří nezbytné a legitimní v případě, že se po krajním vypětí nedostává síl k překročení té či oné etapy na revoluční cestě.“*³³ Když Lenin tvrdí, že „Marx nevěděl a nemohl vědět“, neobhájuje tím jasný antagonismus mezi reformou a revolucí, ale reformismus, v jehož jméně lze obhájit cokoli, reformismus, který formuluje jako jistou posilu pro revoluci a ústup nutný k tomu, aby mohla revoluce, pokročit dál.

---

kapitálem „kontrolovaným státem“ a jak moc nebyl takzvaný socialismus obhajovaný marxisty-leninisty konkurenceschopný na mezinárodní úrovni.

³² Protiklady, které tato ideologie postuluje, jsou falešné – jako například protiklad mezi monopolem a konkurencí nebo mezi vývozem a zboží a vývozem kapitálu. Ve skutečnosti jsou v kapitalismu vždy nutně obsaženy obě reality: monopol implikuje konkurenci a naopak, veškerý vývoz zboží je vývozem kapitálu a naopak. I imperialismus je přítomen v celé historii kapitalismu i před jeho vznikem. Nakonec tu nedošlo k žádné zásadní změně podstaty kapitálu, tak jak ji popsal Marx. Změny, na které se zde tato ideologie odvolává, jsou jen ideologickými úskoky sociálních demokratů sloužící k přebudování revoluční teorie a k ospravedlnění veškerého revidování Marxovi teorie pod zámlinkou toho, že „časy se změnily“.

³³ Lenin: O významu zlata dnes a po vítězství socialismu (1921).

Toto pseudo-překonání Marxe tak leninismu dovolí znovu potvrdit celou sociálně-demokratickou ideologii o absenci podmínek nutných k uskutečnění revoluce, o všeobecném zaostávání ekonomických podmínek a vědomí mas. Veškerá kontrarevoluční politika bude ospravedlněna tím, že toto zaostávání mas nedovoluje politiku jinou. V Rusku bude všechno kontrarevoluční obhajováno buď zaostalostí země, nebo nedostatkem uvědomění mas, zatímco moc kapitalismu, o jejíž existenci svědčí bojující proletariát, bude pečlivě skrývána. Pro Lenina tudíž v Rusku nebyl přechod od kapitalismu k socialismu možný kvůli zaostalosti mas: „*Není pochyb o tom, že v zemi, kde většinu obyvatelstva tvoří drobní zemědělní výrobci, není možné dokončit socialistickou revoluci jinak než prostřednictvím celé série speciálních přechodných opatření, která by byla v zemích s rozvinutým kapitalismem či tam, kde tvoří námezdní dělníci v průmyslu a v zemědělství drtivou většinu, naprosto zbytečná... Přímý přechod od kapitalismu k socialismu je možný jen v těch zemích, kde se dostatečně rozvinula tato třída...*“³⁴ Poté, aby obhájil nutnost znovu zavést obchod, který povstavší proletariát počal likvidovat, trval Lenin na tom, že není možné přejít k socialismu a že bude nutné víc kapitalismu: „*Není možné udržet proletářskou moc v zemi neuvěřitelně zruinované, s gigantickou převahou rolníků, také zruinovaných, bez pomoci kapitálu (sic!), za niž si logicky vezme přemrštěné úroky.*“³⁵ Prostřednictvím argumentu o opožděném vývoji dělá leninismus z kapitálu něco neutrálního, jakoby se jednalo o množství peněz či technologie, která by mohla pomoci socialismu a skrývá to, čím je ve skutečnosti: společenským vztahem vykořisťování a nadvlády, která ničí všechny možnosti realizovat socialismus!

Ale paralelně k vlivu, který měla revoluční vlna na celý svět a k image, kterou si ruská revoluce ve světě získala, marxismus-leninismus dosáhne světového významu nejen jako ideologie včleňující proletariát do kapitálu, ale také jako její formální vedení. Ruské vedení skutečně zlikviduje revoluční sílu proletariátu, který se na celém světě složitě ustavoval mimo a proti sociální demokracii.

Jak víme, roztržka s kontrarevoluční politikou sociální demokracie, kterou proletariát na celém světě rozvíjel od konce 19. století a která zpochybnila kapitál (v Mexiku, Rusku, Maďarsku, Německu a jinde), najde své vyjádření také v militantních buňkách a skupinách, které budou vyzývat k totálnímu rozchodu se sociální demokracií, především v době, kdy se tato strana spoluúčastní světových jatek (ve jménu socialismu, komunismu, anarchismu,...), což ozřejmilo její kontrarevoluční charakter. Cílem tohoto rozchodu, k němuž dojde na různých stupních ve všech zemích, bylo ustavit proletariát jako stranu odlišnou a protikladnou ke všemu zavedenému pořádku. Onen rozchod nalezne své vyjádření především v srdci revolučních buněk, které proti kontrarevoluční a pro-imperialistické politice sociální demokracie, vyzývaly k sociální revoluci.

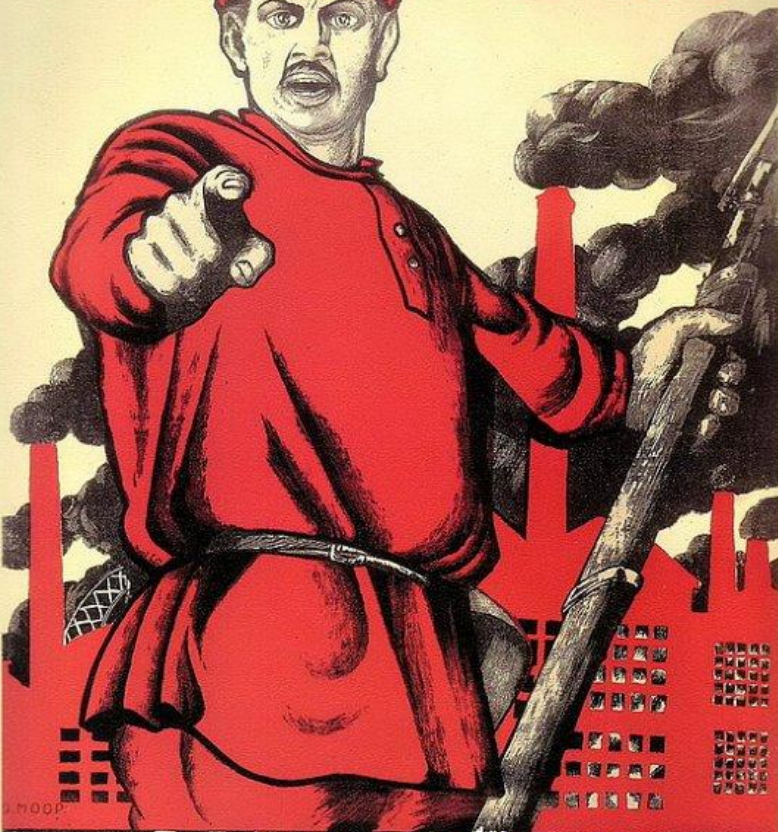
³⁴ Lenin: X. kongres Komunistické strany Ruska (1921).

³⁵ Tamtéž.

Р.С.Ф.С.Р.

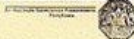
„Принимай всех граждан добровольцами“

ТЫ

ЗАПИСАЛСЯ ДОБРОВОЛЬЦЕМ?

№ 100

Komunistická roztržka se sociální demokracií

Ona roztržka může být shrnuta do následujících bodů³⁶:

1. Proti defenzivní, sociálně imperialistické a centrstické politice sociální demokracie vyzývá k otevřenému boji proti kapitalismu a proti všem státům. Proti imperialistické válce staví revolucionáři na celém světě revoluční defetismus, válku proti „naší vlastní“ buržoazii a „našemu vlastnímu“ státu, světovou sociální revoluci. Proti buržoazní válce i buržoaznímu míru staví revoluční válku proti buržoazii a státu ve všech zemích, světovou komunistickou revoluci.
2. Proti podpoře pokrokového pólu kapitálu a obraně buržoazních demokratických úkolů staví přímou akci proti kapitálu, demokracii a státu.
3. Proti sociálně-demokratickému dělení na maximální a minimální program staví boj na obranu všech zájmů proletariátu a za sociální revoluci.
4. Proti obraně demokracie staví boj proti diktatuře buržoazie ve všech jejích formách.
5. Proti parlamentarismu a volbám staví přímou akci proti vykořisťovatelům a jejich představitelům.
6. Proti syndikalismu (proti ekonomickému a politickému) staví otevřený boj mimo a proti odborům, těmto skutečným aparátům státu a imperialistickým verbířům. Tento boj se konkretizuje ve vytváření nových proletářských sdružení a revolučních struktur (rady, další unitární organizace, revoluční jádra atd.) vyjadřujících totální roztržku s kapitálem a státem.
7. Proti kolonialismu a národnímu osvobození, na nichž se sociální demokracie rozštěpila na tisíc pólů, staví proletářský boj proti buržoazii a státu všech zemí.
8. Proti masové straně, proti volební straně, proti parlamentní straně staví organizaci komunistů do komunistických buněk schopných vést stranu proletariátu a komunistickou revoluci.³⁷
9. Proti formální sociální demokracii staví specifickou organizaci revolucionářů.

---

³⁶ Následující výčet není vyčerpávající a nemá ambici být ničím víc, než jen jasným a ilustrativním schématem usnadňujícím výklad a vysvětlení. Pozorný čtenář by mohl právem namítnout, že tento výčet je naprosto svévolně vytvořený, že se jednotlivé body částečně překrývají atd. Pro náš výklad je přesto užitečné uchýlit se právě k takovému výčtu charakterizujícímu tuto roztržku, abychom ji mohli následně srovnat s tím, co dělal marxismus-leninismus.

³⁷ Stranou se zde nemyslí politická strana, ale strana v revolučním konfliktu buržoazie versus proletariát. Viz. Teze programové orientace IKS: „*Proletariát a buržoazii tudíž definuje jejich vzájemný antagonismus: buržoazie coby zosobnění kapitalistických výrobních vztahů, coby strana konzervace, coby reakční síla; proletariát coby negace celé současné společnosti, coby strana destrukce, nositel komunismu. (...)Co se proletariátu týče, tak jakmile rozbije okovy vzájemné konkurence a spojí se v boji proti svému dějinnému nepříteli, prosazuje se jako síla a jako strana tím, že se centralizuje okolo těch nejsoudržnějších, nejsilnějších a nejdohodlanějších frakcí, těch, které jsou nejlépe schopné postavit se kapitálu.*“ [Poznámka překladatele.]

10. Proti všem frontám s buržoazií, proti všem frontám se sociální demokracií.
11. Proti použití státu či převzetí státní moci staví zničení všech státních aparátů a zničení státu samotného.

Jestliže jsme věnovali tolik zájmu Leninovi jako jedinci-militantovi, můžeme nyní začít posuzovat, nakolik se oné roztržky se sociální demokracií účastnil. Musíme proto konstatovat, že Lenin je ve své praxi proti imperialistické válce, svým revolučním defetismem a svou obranou násilné revoluce částečně součástí této roztržky, a to v opozici proti většině sociálních demokratů včetně jeho vlastních stranických kolegů. Zároveň však vidíme, že Lenin vzhledem ke své celkové koncepci kapitalismu a jeho ideologie „demokratických úkolů buržoazie“... nikdy úplně nepřestal být sociálním demokratem a tvrdit, že v Rusku lze provést jen „buržoazní revoluci“. Můžeme se proto začít zabývat neuceleností jeho postojů a zaměřit se na jeho proměnlivou, nerozhodnou a pochybnou politiku v rozhodujících momentech (díky níž i uprostřed povstání podporoval možnost mírumilovné revoluce!). Ale rozporuplná a kolísavá politika Lenina jako jedince nás nemusí až tak dalece zajímat. Jde nám především o to pochopit, jak byla v Leninově jméně rozhodná společenská praxe spojena s koncepcí, která bude na mezinárodním poli rozhodující. Lenin nás zajímá právě v tomto smyslu, protože jeho jméno bylo ideologicky propojeno s vizí, která v Rusku prosadí vítězství státu a přivede komunistické strany celého světa ke zkáze. Mnohem víc než Lenin nás ovšem zajímá leninismus, protože představuje klíč k celému kontrarevolučnímu procesu 20. století. Kult osobnosti člověka, kterého nám představovali jako otce ruské revoluce, samozřejmě přispěje k přeceňování Leninova významu a dodá sílu kontrarevoluční politice řízené z Moskvy od zřízení Komunistické internacionály.

Musíme nicméně zdůraznit, že sociálně-demokratická politika bolševiků je dominantní charakteristikou této strany od samého počátku,³⁸ což vysvětluje, že od svého ustavení a především během procesu povstání v říjnu 1917 zaujímal tato strana postoje, které váhaly mezi buržoazní demokracií a proletářským bojem, mezi podporou prozatímní vlády a pokračováním proletářského boje až k povstání. Co se tohoto tématu týče, považujeme za velmi poučné srovnat výše jmenované body oné zárodečné roztržky se sociální demokracií, tak jak je vyjadřovaly nejradikálnější části proletariátu v letech 1917/1921, a praxi leninismu nejprve v době, kdy jsou v čele státu a Třetí internacionály Lenin, Trockij, Zinověv a další, a poté v době, kdy je nejvyšším vůdcem Stalin.

---

³⁸ I po rozchodu s menševiky se bolševici dál hlásí k názvu Sociálně demokratická dělnická strana Ruska.

Komunistická roztržka versus leninismus

1. Vedení strany a státu opustilo politiku revolučního defétismu, která bolševiky (a další revoluční minority) vynesla do čela proletářského povstání v Rusku, hned v prvních dnech u moci, a to na základě podepsání separátního míru s německým militarismem. Nejen, že tak bolševici zradili heslo „proměnit imperialistickou válku ve světovou komunistickou revoluci“, ale obětovali a izolovali ty sektory proletariátu, které dříve povstaly nebo právě se nacházely vprostřed vzpoury. Byla to konkrétní akce proti proletářskému povstání, které se rodilo v Německu, a skutečné předání povstavšího proletariátu na Ukrajině a v dalších regionech do rukou kontrarevoluční represe.
2. Leninismus od počátku nastolil starou sociálně-demokratickou politiku uskutečnění buržoazně demokratických úkolů a rozvoje kapitalismu jak v Rusku, pod heslem „dělnické kontroly“, tak v dalších zemích, když hájil pól „práce“ kapitalismu.
3. Jak na národní úrovni, na níž bolševická vláda žádá oběti, práci a taylorismus, tak na úrovni mezinárodní, kde bolševici nastolí politiku entrismu v odborech, leninismus znovu zavede oddělení minimálního a maximálního programu a bude otevřeně vychlovat minimalismus, gradualismus, postup po etapách, reformismus, ideologii rozvoje, demokratismus atd.
4. Přesto, že bolševici formálně kritizují demokracii jako diktaturu kapitálu, propagují zároveň různé taktiky, které umožňují různé zacházení s různými stranami kapitálu a doporučují nejprve „taktiku otevřeného dopisu“ a poté frontu s různými demokratickými stranami a především se sociální demokracií. Leninistická politika pro proletariát je také uskutečnění nejdemokratičtější možné demokracie: *„Proletářská demokracie je milionkrát demokratičtější než kterákoliv buržoasní demokracie“*.³⁹
5. Roztržka s parlamentarismem je označena za infantilní. Starý sociálně-demokratický parlamentarismus je nyní oživen jako „revoluční parlamentarismus“. Navzdory tomu, co tvrdí Komunistická internacionála, která ho zalila leninistickou omáčkou, je to však skutečný parlamentarismus. Tento parlamentarismus v praxi, díky volebnímu systému, zlikviduje všechny strany, které se vynořily z revoluce a pro revoluci. Volební a legalistická fáze, která odvrhla strany přímé akce, byla krajně užitečná represí, která jí využíla, aby začala policejní sledování všech revolučních kádřů.
6. Leninismus bude proti komunistické roztržce bránit syndikalismus, pro nějž bude často používat matoucí přívlastek „revoluční syndikalismus“ a bude bez přestání vyzývat k práci v rámci sociálně demokratických odborů.
7. Ve jménu buržoazních demokratických úkolů a „nutného“ vývoje kapitalismu budou bolševici proklamovat nutnost boje za národní osvobození. Tato politika v praxi znamená jen podporu buržoaznímu nacionalismu, spolupráci s různými buržoazními frakcemi a tudíž s imperialisty, ale také opuštění veškeré autonomní proletářské politiky

---

³⁹ Lenin: Proletářská revoluce a renegát Kautsky.

a likvidaci komunistických minorit ve všech zemích světa. Musíme zdůraznit, že tato politika, ačkoli byla původně myšlena pro země či národy považované za kolonie nebo poloviční kolonie, se zhmotní v kontrarevoluční politice podrobení proletariátu buržoazii na celé planetě.⁴⁰

8. Leninismus a jeho politika „jít k masám“ uplatní i starý dobrý recept sociální demokracie – volby, parlament a likvidaci přísně komunistické organizace nezbytné k ustavení proletariátu jako strany stojící proti veškerému společenskému pořádku.
9. Bolševici budou usilovat o nespočetné množství front s formální sociální demokracií a minoritám vyjadřujícím rozchod s kapitálem budou radit, aby se rozpustily v centristických strukturách a stranách.
10. Politika front funguje ve všech případech – díky starému argumentu sociální demokracie o menším zlu – a povede k obraně demokracie v rozličných formách.
11. Leninismus nikdy nebojoval za zničení státu, ale právě naopak, stejně jako celá sociální demokracie, bude obhajovat jeho využití pod záminkou „uskutečnění proletářských zájmů“ prostřednictvím „uchopení moci“, čímž redukuje revoluci na politickou změnu, na změnu ve správě kapitálu.

Po Leninově smrti bude tato politika jako celek potvrzena marxismem-leninismem pod vedením Stalina. Rozdíl mezi oběma obdobími je v tom, že v Leninově epoše šlo, ve jménu cesty k socialismu, o rozvoj kapitalismu v Rusku a o jeho takzvané přednosti (či o přednosti „státního kapitalismu“). Ve Stalinově době už to všechno bylo, na základě konsolidace právního zestátnění kapitálu, označováno za socialismus a celá země za socialistickou. O „socialistické vlasti“ či „socialismu“ sice ve svých projevech a výzvách k obětem, práci a obraně vlasti mluvil už Lenin, ale tváří v tvář kritice levých komunistů ve své vlastní straně jasně uznal, že se nejednalo o socialistickou realitu Ruska, ale o propagandistickou formulku. Je jasné, že tato deformace reality ospravedlňovaná potřebami propagandy, je jen oportunismus, k němuž se Lenin sám hlásil. Sovětské buržoazii a stalinismu tato deformace poslouží k obhajobě kapitalismu ve jménu teorie socialismu v jedné zemi. Pracovní a koncentrační tábory založené v Leninově epoše na bázi staré ideologie obrany práce budou všeobecným fenoménem celé Stalinovy epochy a stanou se dokonce ústřední charakteristikou organizace práce, společenské represe a kapitalistického rozvoje v této zemi. Vraťme se nyní krátce k výčtu roztržek se sociální demokracií, které charakterizovaly revoluční epochu, abychom se mohli tentokrát podívat na to, jak se stalinismus situoval do role pokračovatele leninismu a sociální demokracie.

---

⁴⁰ Nejen proto, že v každé zemi lze vždy nalézt národní záležitosti, které je nutné obhajovat, ale i proto, že v této politice je proletariát podřízen nekonečné podpoře národního osvobození dalších zemí, a protože pod tímto pláštěm je proletariát přinucen podporovat buržoazii celého světa.

Stalinismus

1. Po politice revolučního defétismu nezbyvá ani stopy. Stalinismus považuje Rusko za imperialistickou mocnost jako každou jinou a užívá své vojenské síly k tomu, aby si svět rozdělil s dalšími vojenskými silami planety. Uzavírá pakty se všemi možnými mocnostmi, včetně nacistů, účastní se všech válek a udělá ze sebe vlajkonoše monstrózní Jaltské dohody. Jakožto imperialistická mocnost potlačí proletářské revolty, které se objeví v její sféře vlivu.
2. Reorganizace kapitálu přešla k jeho normálnímu vývoji urychlenému na základě stachanovských kampaní (pracovat déle a intenzivněji), čímž se maximalizovala míra nadhodnoty (míra vykořisťování).
3. Všichni a všude obhajují programový dualismus, který umožňuje dostat z proletariátu maximum sebeobětování a opěvovat práci ve jménu té či oné reformy a/nebo „socialismu“.
4. Z kritiky demokracie jako diktatury kapitálu nezbylo vůbec nic. Všeobecně se obhajuje demokracie, tvrdí se, že budovaný socialismus má „nejdemokratičtější ústavu světa“ a propagují se lidové fronty s demokraty a/nebo s nacionalisty (včetně fašistů), v každém případě vždycky s otevřeně buržoazními sektory.
5. Stalinisté brání parlamentarismus jako celek a účastní se všech volebních procesů, tak jak to vždycky dělala sociální demokracie.
6. Apologie odborů je všudypřítomná, stalinisté se podílí na činnosti všech typů odborů a dalších orgánů státu.
7. Stalinistické „komunistické“ strany, jež se ustavily jako síly buržoazního státu po celém světě, pracují společně s ostatními buržoazními stranami na upevnění národního osvobození a ve jménu ruského imperialistického bloku vedou imperialistické války.
8. Všechny stalinistické strany se konsolidují jako masové strany a jsou přítomny na všech úrovních státu: ve vládách, parlamentech, represivních orgánech, mezinárodních institucích, atd.
9. „Komunistické“ strany jsou naprosto sociálně-demokratické a jejich jediným specifikem je, že uspokojují a hájí zájmy ruského kapitálu a imperialismu.
10. Stalinisté se účastní všech možných buržoazních front a potlačují minority a proletáře všeobecně, kteří tuto politiku odmítají.
11. Marxisticko-leninistické strany celého světa jsou strany státu (viz také bod 8.).

Radikální image bolševiků

Bolševici (ve skutečnosti jen jedna jejich frakce) byli na mezinárodní úrovni jedním z mnoha vyjádření proletářského rozchodu se sociální demokracií, který se rozvíjel na celém světě. Nositelem onoho rozchodu byly jak skupiny nacházející se uvnitř formální sociální demokracie, tak skupiny, které stály vně. Úroveň, které bolševici v rozvíjení této roztržky dosáhli, však nebyla ani zdaleka úrovní nejradiálnější. Jak jsme viděli, jejich verze této ruptury nikdy nešla až ke kořenům toho, co představuje sociální demokracie jako buržoazní strana pro proletáře. Nikdy nepřevzala Marxovu kritiku kapitálu ani jeho kritiku sociální demokracie a jejich formálních stran: kritiku hodnoty, peněz, práce, pokroku, demokracie... a definici socialismu jako totální negace zbožní společnosti (zničení hodnoty, peněz, demokracie...). Nikdy samu sebe neumístila na historickou trajektorii komunistického boje, historického odporu proti separaci komunity od jejích životních prostředků. Vždycky stála na linii pokroku, rozvoje, demokratických buržoazních úkolů. Bolševici a Lenin sám se považovali za dědice „francouzských revolucionářů“ a vždycky formulovali „ruskou revoluci“ jako pokračování francouzské revoluce, nikoli jako pokračování boje vyvlastněných domorodců, otroků... Raději zpívali Marseillaisu než Internacionálu! V pokroku kapitálu viděli i svůj pokrok a komunismus chápali nikoli jako skutečný lidský antagonismus vůči kapitálu, ale jako jeho prodloužení kapitálu, jako jeho nejzazší vývoj, k němuž stačilo přidat „dělnickou moc“, sovětskou „moc“. Odpor lidstva ke kapitalistické akumulaci a pokroku kapitálu byl pro bolševiky archaismus, který je třeba překonat především prostřednictvím rozvoje kapitálu na venkově. Nikdy neprovedli skutečnou kritiku práce, omezili se pouze na to, že, stejně jako celá sociální demokracie až po levici politické ekonomie, kritizovali to, jak si zaměstnavatelé přivlastňují nadhodnotu. Pro bolševiky se proto revoluce nacházela nikoli ve sféře výroby, ale ve sféře distribuce: a bylo tudíž nutné chopit se moci, aby bylo možné toto přivlastňování zlikvidovat. Komunismus pro ně byl rozvojem kapitalismu pod stranickou kontrolou a lepší rozdělování. Stalinismus, kterého se tolik leninistů a trockistů zřeklo, a k němuž se odmítají hlásit i dnes, neudělal nic jiného, než že důsledně uplatňoval tento program. Od roku 1917 nabyly nicméně bolševismus a leninismus image, která naprosto neodpovídala této realitě. S povstáním v roce 1917, jak tvrdil Lenin, se „*bolševismus stal světovým fenoménem*“ v naprostém protikladu k tomu, čím byl původně. „*Na počátku Velké říjnové revoluce byl bolševismus považován za kuriozitu.*“⁴¹ Obě dvě společenské třídy neviděly bolševismus takový, jaký ve skutečnosti byl, ale jako zhmotnění komunismu. Pro proletáře všech zemí se stal bolševismus příkladem revolučního hnutí a pro světovou buržoazii se stal ekvivalentem všeobecného teroru proti jejímu majetku, její budoucnosti, její existenci. Tento teror, který buržoazie pocituje a protiteroristická opatření, která přijme, dále zvýší prestiž bolševismu v očích revolučních sektorů proletariátu a přispějí k oné radikální image, která je tolik vzdálená realitě: „*Po proletářské revoluci v Rusku a pro buržoazii a šosáky neočekávaných vítězství této revoluce v mezinárodním měřítku stal se teď celý svět jiným a také buržoazie se všude stala jinou. Je posedlá strachem z „bolševismu“, rozlícena na něj až k nepřičetnosti, a právě proto s jedné strany urychluje spád událostí, a s druhé strany se věnuje násilnému potlačení bolševismu, čímž oslabuje své pozice na četných jiných polích činnosti. Obě tyto okolnosti musí komunisté všech pokročilých zemí mít při své taktice na zřeteli.*“

⁴¹ Lenin na IX. kongresu Komunistické strany Ruska v roce 1920.

Když ruští kadeti a Kerenský rozpoutali zběsilé štvance proti bolševikům — zejména od dubna r. 1917 a ještě více v červnu a v červenci r. 1917 — „přestřelili“. Miliony výtisků buržoasních novin, všemožným způsobem zatracujících bolševiky, pomohly masám utvořit si úsudek o bolševismu, ač nehledíc na noviny, celý veřejný život právě zásluhou „horlivosti“ buržoasie byl prostoupen diskusí o bolševismu. Nyní v mezinárodním měřítku si milionáři všech zemí počínají tak, že jim musíme být z celého srdce vděční. Štvou proti bolševismu stejně horlivě, jako štváli proti němu Kerenský a spol.; taktéž při tom „přestřelují“ a taktéž nám pomáhají jako Kerenský. Jestliže francouzská buržoasie činí z bolševismu ústřední bod své volební agitace a předhazuje poměrně umírněným nebo kolísajícím socialistům bolševismus, jestliže americká buržoasie úplně ztratila hlavu a zavírá tisíce a tisíce lidí pro podezření z bolševismu a rozšiřujíc všude zprávy o bolševických spiknutích, vytváří atmosféru paniky, jestliže „nejsolidnější“ buržoasie na světě, buržoasie anglická, přes veškerý svůj důvtip a všechny své zkušenosti dělá nehorázné pošetilosti, zakládá peníze oplývající „spolky k boji proti bolševismu“, vydává speciální literaturu o bolševismu a kromě toho si najímá k boji proti bolševismu další učence, agitátory a pátery, musíme vyslovit pánům kapitalistům své uznání a svůj dík. Pracují pro nás. Pomáhají nám vzbudit zájem v masách o podstatu a význam bolševismu. A nemohou si jinak počínat, neboť „umlčet“, potlačit bolševismus se jim už nepodařilo.

Zároveň však buržoasie vidí téměř jen jednu stránku bolševismu: povstání, násilí a teror; proto se snaží připravit zejména k odporu a k boji na tomto poli.⁴²

To, že buržoazní propaganda včetně různých sektorů sociální demokracie obviňovala bolševismus z toho, že je proti demokracii, zvýšilo prestiž leninistů v očích mas. „Pracují pro nás!“, jak se chlubil Lenin a měl pravdu. Ale tato propaganda nepracovala ve prospěch revoluce, protože bolševici nebyli tím, za co je propaganda vydávala. Naopak, tato propaganda znovu získala revolucionáře pro onen hybridní a centristický projekt, který ve skutečnosti reprodukoval ideologii sociální demokracie i když byla pro tuto příležitost natřena na zářivě rudou barvu. Bolševici tak nebyli představováni jen jako zatvrzelí stoupcenci „povstání, násilí a teroru“ (ačkoli obhajovali spíše demokracii, parlament, odbory... a dokonce spotřebitelská družstva!), ale navíc ani to, že buržoazie nadávala „relativně umírněným či váhavým socialistům“ a označovala je jako „bolševiky“, nebylo tak hloupé, jak si Lenin myslel. Způsobilo to všeobecné ideologické zmatení, zmatení, které bylo pro světové buržoazní panství zcela zásadní, protože skrylo skutečnou roztržku, o níž se proletariát pokoušel, zatímco ovšem stále zůstával v rámci formálních organizací, které této roztržce nijak nepomohly. Posloužilo ke znovuzavedení proletariátu do rámce řešení, struktur a programů, jež nebyly jeho.

Ona kultura formálního, koncentrace spektakularizace světa ve formálnosti je typická pro sociální demokracii a ideologické ovládnání mas. Roztržka, kterou se proletariát a jeho avantgardy pokusily realizovat, zůstane úplně překrytá mýtem o bolševicích a Leninovi a dalších centristických sociálních demokratech, kteří se pokoušeli reformovat Druhou internacionálu, když s ní napřed čachrovali, aby jí dodali nového lesku, a především když jí, ve skutečně povedené taškařici, dali jméno Třetí internacionála. Strana a její formální šéfové, kteří se tak objevili na scéně v čele Komunistické internacionály a „komunistických“ stran všech možných zemí (Lenin, Levi, Zinověv, Trockij, Stalin,

---

⁴² Lenin: Dětská nemoc „levičáctví“ v komunismu (1920).

Kameněv, Radek, Zetkin, Dimitrov, Gramsci, Codovila, Ghioldi atd.) udělali vše proto, aby, proti revoluci, zamlčeli skutečný vývoj ustavující se strany proletariátu, a nakonec ji zlikvidovali.

Tato propaganda, to, jak buržoazie pracuje „v náš prospěch“ se z proletářského úhlu pohledu zhmotní ve skutečnosti, že cokoli, co bolševici řekli, bylo v každém případě považováno za revoluční, i když to ve skutečnosti bylo reakční. Revoluční militanti celého světa věřili, že leninisté jsou ztělesněním boje proti kapitalismu, proti demokracii, proti sociální demokracii, proti odborářství, proti parlamentarismu atd. a že skutečně a na všech frontách bojují proti kapitalismu a státu. Během té doby Lenin a jeho věrní vyjednávali s prezidenty, generály a ministry, upevnili svou moc nástupců carismu v lůně ruského národního státu a vyzývali k návratu do odborů, k organizaci voleb, k parlamentní účasti, rozvoji kapitalismu, k vytváření front a spojenectví se sociálními demokraty a jednotných, lidových a národních takzvaných anti-imperialistických front. Veškerá prestiž, kterou si tato formální organizace vydobyla, posloužila k vyhlazení a izolaci revolučních minorit, které v sobě nesly rozchod se sociální demokracií, a k mezinárodnímu upevnění (v rámci takzvané Komunistické internacionály) oportunistické a kontrarevoluční politiky. Samotná internacionála byla jen rozšířenou reprodukcí sociálního oportunismu sociální demokracie a zvláště Druhé internacionály a nikoli historickou konkretizací strany revolučního proletariátu.

Je třeba zdůraznit, že z pohledu spektaklu se stejná věc stala o několik let dříve – tehdy šlo o sociální demokracii v Německu a dalších zemích. Formální struktura této organizace byla vytvořena na základě formálního programu (Gothajského programu), který Marx s Engelsem ostře kritizovali a od něhož se plánovali, vzhledem k tomu, že byli považováni za funkcionáře této strany, veřejně distancovat („byli bychom nuceni veřejně vystoupit proti takové zvrácenosti strany a teorie“)⁴³. Jejich kritika však zůstala soukromá a důvěrné sféře: Marx a Engels nikdy veřejně neodsoudili sociální demokracii, jak předtím ohlašovali. To se samozřejmě hodilo šéfům této prohnité strany, kteří se i nadále prezentovali jako Marxovi a Engelsovi následovníci. Proč Marx s Engelsem veřejně neodhalili pravou podstatu tohoto programu a této strany? Použijeme-li jejich vlastní slova, pak proto, že tento zmatený a reformistický program, tento buržoazní program, byl všemi společenskými třídami považován za podvrtný a komunistický. Tak, podle Engelse, bude tisk považovat tento program za radikální, místo toho, aby jej zesměšňoval: „*Celek je nanejvýš neuspořádaný, zmatený, nesouvislý, nelogický a ostudný. Kdyby byla v buržoasním tisku jediná kritická hlava, byla by program probrala větou za větou, nesmysly hezky názorně vyložila, rozvedla protimluvy a hrubé ekonomické chyby (na příklad: že pracovní prostředky jsou dnes 'monopolem kapitalistické třídy', jako by nebylo statkářů, povídání o 'osvobození práce' místo o osvobození dělnické třídy, vždyť práce sama je dnes až příliš svobodná!)* a byla by celou naši stranu hrozně zesměšnila. Místo toho vzali oslově z buržoasních listů program zcela vážně, vyčetli z něho, co

---

⁴³ „Končím, ačkoli téměř každé slovo v tomto neslaně nemastně zredigovaném programu si zaslouží kritiku. Je to takový program, že bude-li přijat, Marx ani já se nebudeme nikdy moci hlásit k nové straně vybudované na tomto základě a budeme si muset velmi vážně rozmyslet, jaké stanovisko k ní máme – i veřejně – zaujmout. Považte, že v cizině připisují nám odpovědnost za kdekterý projev a čin německé Sociálně demokratické dělnické strany. Dělá to např. Bakunin ve svém spise „Státnost a anarchie“, kde na nás svaluje odpovědnost za každé neuvážené slovo, které vyřkl nebo napsal Liebknecht (...)“ Engels v dopisu Bebelovi (18 – 28. března 1875). [Citát v textu je z Marxova dopisu Sorgovi, 19. září 1879. Poznámka překladatele.]

*v něm není, a vyložili jej komunisticky. Dělníci, zdá se, činí totéž. Jedině tato okolnost umožnila Marxovi a mně, abychom se proti takovému programu veřejně neohradili. Pokud naši odpůrci a právě tak i dělníci si vysvětlují program ve smyslu našich názorů, je nám dovoleno o něm mlčet.*⁴⁴

Toto mlčení bylo pochopitelně chybou, největší chybou, které se Marx a Engels dopustili, protože ve skutečnosti vytvoří hrozný ústupek – a tím prokáže velkou službu – nepřítelům naší třídy. Toto divadélko revolucionarismu sociální demokracie posloužil oněm nepřítelům právě proto, že bylo jen spektaklem. Díky němu upevnily buržoazie a sociální demokracie své panství nad proletáři, když se neváhaly zaštitovat jmény těchto revolucionářů.⁴⁵

Bolševismus, leninismus a marxismus-leninismus, které jsou na mezinárodní scéně považovány za totožné s ruskou revolucí a s revolucí jako takovou, se tedy těší stejné mytologické pověsti jako celá sociální demokracie, snad jen s radikálnějším zabarvením protože takzvaně „provedli revoluci“. ⁴⁶ Stejně jako v případě sociální demokracie považovali nepřátelé i příznivci leninismu strany řízené z Moskvy za komunistické a revoluční, ačkoli to byly jen a pouze buržoazní strany pro dělníky. Tento zmatek se stal rozhodujícím činitelem leninistického a stalinistického začlenění radikálních proletářů celého světa zpět do řad kapitálu. A byl určujícím i pro izolování a likvidaci avantgardních skupin důsledných revolucionářů.

Bolševismus a marxismus-leninismus se skutečně proměnily v opravdovou morální autoritu pro celé dělnické hnutí schopnou diktovat praxi každé straně či formální organizaci, která se hlásila ke komunismu a k revoluci. Protože bolševismus a marxismus-leninismus nepodněcovaly skutečnou revoluční roztržku, prosazovaly samozřejmě starou centristickou politiku tím způsobem, že se „komunistické strany“ nemohly stát ničím jiným, než novou verzí sociální demokracie s bonusem obrany imperialistického zájmu ruského státu. Tato kontrarevoluční politika izoluje skupiny revolučních militantů a především ty, kteří se v některých zemích prohlásí za komunistické či levě komunistické frakce a přispěje k jejich potlačení.

„Komunistické strany“ dosáhnou vrcholu své existence jako úderné síly kontrarevoluční represe na celém světě a otevřeně se zúčastní imperialistických jatek známých jako „druhá světová válka“.

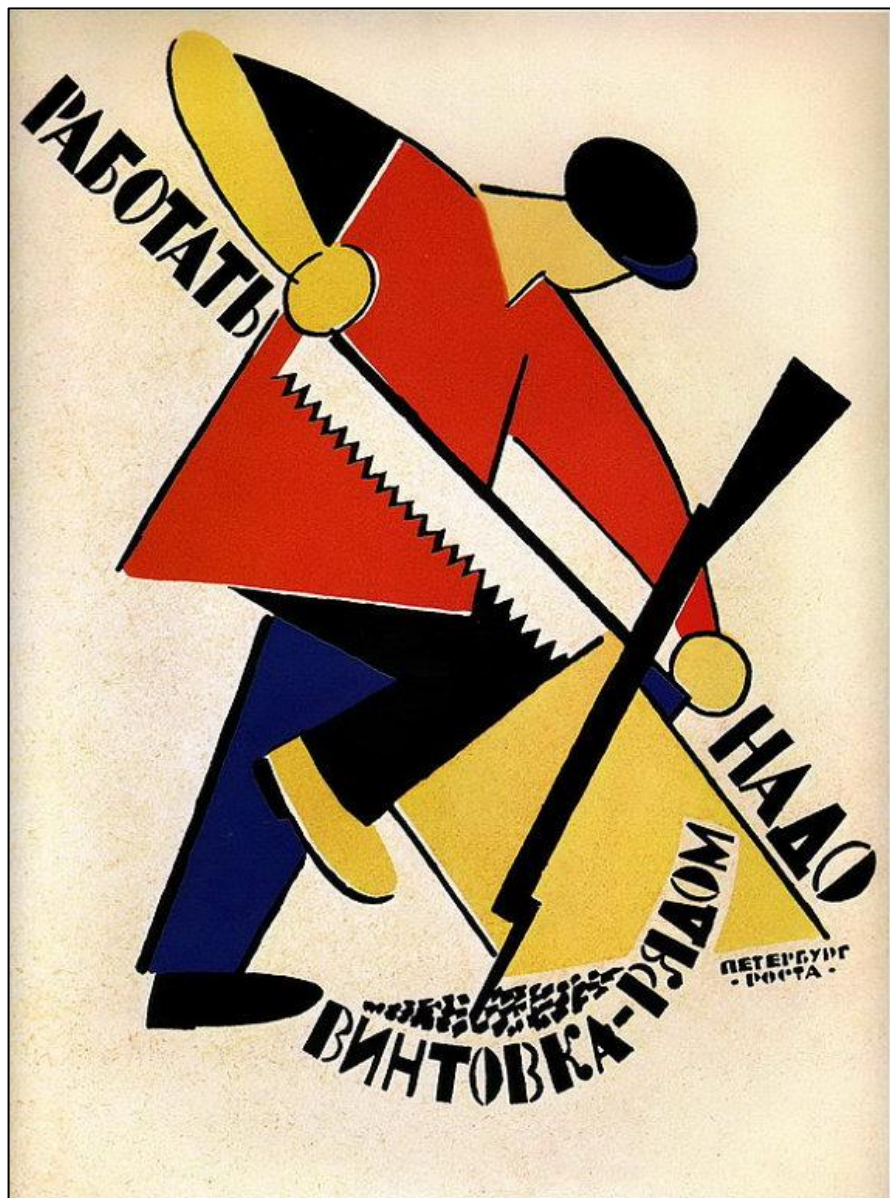

---

⁴⁴ Engelsův dopis Bebelovi, 12. října 1875. [Poznámka překladatele].

⁴⁵ Viz „Kritika Gothajského programu“, kterou Engels zveřejnil v lednu roku 1891, vpředvečer Erfurtského kongresu (poté, co v ní ve srovnání s původním textem učinil některé ústupky v reakci na bouři nevole německých socialistických vůdců) v časopise Die Neue Zeit a následně v únoru téhož roku ve Vorwaerts, centrálním orgánu strany, což znovu vzbudilo velkou polemiku.

⁴⁶ Vedle toho, že v tomto prohlášení je revoluce redukována na povstání, musíme zdůraznit, že ani to není u bolševiků jisté. Staří bolševici, ta slavná „Leninova strana“ se svými plány a se svými požadavky, byli vždycky pozadu za ruským revolučním proletariátem. Vždycky se stavěli proti boji za sociální revoluci v této zemi a soustředili se na více či méně kritickou podporu buržoazních stran a demokracie. Během říjnového povstání strana váhala a její staří členové se postavili proti povstání.

---

titul: leninismus proti revoluci ★ první část: sociální demokracie, leninismus, stalinismus

autor: internacionalistická komunistická skupina (iks) ★ info@gci-icg.org ★ gci-icg.org

překlad a vydavatel: přátelé internacionalistické komunistické skupiny

datum vydání: březen 2017

kontakt na vydavatele: prateleiks@autistici.org ★ prateleiks.noblogs.org/

Čtěte také KOMUNISMUS

<http://gci-icg.org/czech/komunismus1.pdf>

<http://gci-icg.org/czech/komunismus2.pdf>

<http://gci-icg.org/czech/komunismus3.pdf>

přátelé internacionalistické komunistické skupiny

email: prateleiks@autistici.org ★ blog: <https://prateleiks.noblogs.org/>